

2.8° 141

Wschodzenia.

Protyka

ja Sserbow

na lęto

1877.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji J. G. Smolerja.

W tutym 1877. lécze po Khrystufku, kotrej 365 dnjow wopischiya,

liczi so:

wot stworjenja swěta	5826,	wot sałoženja budyſtneho tachantstwa	657,
wot wustajenja julianskeje protyki	1922,	wot spoczatka reformazije	360,
wot czerpjenja a horjeſtacja Khrystufoweho	1844,	wot naroda krala Alberta	49,
wot spoczatka kſcheciſcijaniſtwa w Szerbach	857,	wot ſałoženja macziſy herbſkeje	30.

Zyrkwinske lécne ſnamjenja.

W porjedzenej Reho- rjowej protyzy	W starej julianskej protyzy.
XVI	XVI
XV	XXVI
X	X
V	V
G	B
1. haperl.	27. mërza.
26 njeđzele po ſwj. trojizy do 1. adv. 26.	

Saczmicze ſlónca a mēſačka.

W l. 1877 ſo mēſačk dwójzy, ſlónčko tſi krócz ſaczmi. Woboje ſaczmicze mēſačka budže pola naſ widžene. Prěnje ſtanje ſo: 27. februara wječor 6 hodž. 16 min. hač do 8 hod. 53 min.; druđe: 23. auguſta wječor 10 hod. 3 min. hač do 12 hodž. Wobej ſtej totalnej. — Sslónčko ſo ſaczmi prěni krócz: 15. mërza; druđe ſaczmicze ſtanje ſo 9. auguſta; třeće 7. ſeptembra; ale žane pola naſ widžene njebudže.

W l. 1877 knježi ſlónzo (☉).

Stoletna protyka praji, ſo ſu te lěta, w kotrychž ſlónzo knježi, jara ſuche a ſo mamy w nich mało mokroty a brěnju czoplotu.

Malěto je pſchi ſapoczatku, woſebje w haperleji, khetro mokre; meja pak je rjana a ſucha a ma pſchi lónzu a hač do junija ſylne mroſy a mjerſnjenje.

W lécze ſmějemy wulku ſuchotu; wo dnjo budže jara horzo, w nozy pak jara ſyma.

Naſyma budže rjana a ſucha, w ſymje wjele ſněha njebudže, tola pak ſyma hač do mërza traje.

Malětny ſym dyrbi ſo ſuchoty dla ſahe wobſtaracz. Wot womſa a jeczmenja wjele kop njebudže, tola rjanaj w ſornach budžetaj. Sahly ſahe woſyte móža ſo radžicž. Zena, ſyma, kaſa a runkſizy budže mało. Rož a pſcheńza budžetej rjanej w ſornach, niž pak po kopach. — Naſymu ſo je ſymom jara kſwatacz njetrjeba, dokež ſemja ſahe njeſamjerſnje.

Kruſchwojow budže wjazy, hač jabukow, pak wjele wiſchnjow, ſłowow a worječow; tež móže ſo wino radžicž.

Sa žyłe lěto najbóle ſuſchaty ranjſchi a njeplódny połnožny wětr duje a njewjedra ſi krupami hroža pólnym plódam ſi wobſchodženjom. Wjele rybow njebudže.

W ſymje njech ſo kóždy pſchjed naſymnjenjom na kędžbu bjerje, hewak traſachne khorofceje naſtanu.

Štyri lécne czasy.

Sapoczatk nalěcza: 20. mërza pop. 1 hodž.
= lěcza: 21. junija dop. 9 hodž.
= naſymy: 21. ſeptembra w nozy 12 hodž.
= ſymy: 21. decembra wječor 6 hodž.

Štyri kwatembry.

W porjedzenej Rehorjowej a w starej julianskej protyzy.														
21. februara	<table border="0"> <tr> <td>{</td> <td>Reminiſcere</td> <td rowspan="4">}</td> <td>16. februara.</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>ſwj. Trojizy</td> <td>18. meje.</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>kſchiza</td> <td>21. ſeptembra.</td> </tr> <tr> <td>{</td> <td>Luzije</td> <td>14. decembra.</td> </tr> </table>	{	Reminiſcere	}	16. februara.	{	ſwj. Trojizy	18. meje.	{	kſchiza	21. ſeptembra.	{	Luzije	14. decembra.
{		Reminiſcere	}		16. februara.									
{		ſwj. Trojizy			18. meje.									
{		kſchiza			21. ſeptembra.									
{	Luzije	14. decembra.												
23. meje														
19. ſeptembra														
19. decembra														

Jutrowna tabella.

1878: 21. haperleje.	1882: 9. haperleje.
1879: 13. haperleje.	1883: 25. mërza.
1880: 28. mërza. (pſch. l.)	1884: 13. haperl. (pſch. l.)
1881: 17. haperleje.	1885: 5. haperleje.

12 njebjeske ſnamjenja.

 boran,	 law,	 tſelnit,
 byt,	 knježna,	 koſoróžt,
 dwójnikaj,	 waha,	 wódnny muz,
 raf,	 ſchorpion,	 rybie,

Abbreviatury abo pſchifrótschenja ſłowow.

☉ ſlónčko,	ſſh. p. ſſhadženje popołdnju.
☽ mēſačk,	ſſh. d. ſſhadženje dopołdnja.
☺ Boſny mēſačk,	ſh. p. ſhowanje popołdnju.
☾ Boſleni bértlik,	ſh. d. ſhowanje dopołdnja.
☼ Młody mēſačk,	hod. hodžina.
☾ Prěni bértlik	min. minuta.
	* ſtótne wiſi.

1877. Januar,

wulfi rožt,

ma 31 dnjow.

Wěšaczkowe
pschenjenjen.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanfi
a
stótna wifki.

Tydženje a dnj.	Porjedžena evangeljska	protyka. katholska	Stara julianska December.	sthadž. h. m.	thom. h. m.	Měsjeće inamjen.	h. m.
1. tydžen. Text dop.: Lut. 12, 4-9; pop.: Mat. 17, 24-26; Ps. 102, 26-29; Hebr. 10, 35-36.							
1 pónđž.	Nowe lěto.	Nowe lěto	20 Ignaca	8 5 4 3			sth. pop.
2 wut.	Matcharja	Matcharja	21 Julija	8 5 4 4			7 34
3 šrjeda	Kaschpra	Anthera	22 Anastasija	8 5 4 5			9 4
4 šchtw.	Bałzarja	Tita	23 Dagobert.	8 4 4 6			10 29
5 pjatk	Simeona	Simeona	24 Had. a Jěw.	8 4 4 7			11 51
6 šobot.	3 kral.	Swj. 3 kral.	25 Boži dž.	8 4 4 8			sth. dop.
2. tydžen. Text dop.: Lut. 2, 41-51; pop.: 1. Mojj. 28, 10-17; Ps. 139, 7-12; Kol. 2, 18.							
7 njedž.	1. n. p. 3. fr.	1. nj. p. 3. fr.	26 n. p. hod.	8 4 4 9			1 10
8 pónđž.	Erharda	Severina	27 Bož. mač.	8 4 4 10			2 30
9 wut.	Ežeseziměra	Juliana	28 2000 mart	8 4 4 12			3 49
10 šrjeda	Zachariáša	Agathona	29 Jonathan.	8 3 4 13			5 6
11 šchtw.	Mloufije	Theodosija	30 Davita	8 2 4 15			6 15
12 pjatk	Reinholda	Arkadija	31 Sylvestra	8 2 4 16			7 14
13 šobot.	Hilarija	Leontija	1 jan. 1877	8 1 4 18			8 32
3. tydžen. Text dop.: Jan. 2, 1-11; pop.: 1. Mojj. 50, 15-21; Ps. 3, 1-7; Jan. 3, 17, 18.							
14 njedž.	2. n. p. 3. fr.	2. nj. p. 3. fr.	2 n. p. n. l.	8 0 4 20			th. pop.
15 pónđž.	Bohum.	Pawoła	3 Gordija	7 59 4 21			5 4
16 wut.	Erđmut.	Marcella	4 Theofanta	7 58 4 23			6 18
17 šrjeda	Antonija	Antonija	5 Malachija	7 57 4 24			7 31
18 šchtw.	Felicity	Pět. stol w R.	6 Třoch k.	7 57 4 25			8 41
19 pjatk	Prizki	Kanuta	7 Ja. křćen.	7 56 4 27			9 53
20 šobot.	Jab. a Sebast.	Jab. a Bast.	8 Jurija kr.	7 55 4 28			11 6
4. tydžen. Text dop.: Mat. 8, 5-15; pop.: 2. Mojj. 34, 4-10; Šej. 3, 10, 11; Hebr. 3, 5-6.							
21 njedž.	3. n. p. 3. fr.	3 nj. p. 3. fr.	91. n. p. 3k.	7 54 4 30			th. dop.
22 pónđž.	Wincenza	Wincenca	10 Reh. Naz.	7 53 4 32			0 21
23 wut.	Charity	Marije šlub.	11 Theod.	7 52 4 34			1 41
24 šrjeda	Timotheja	Timotheja	12 Fastiana	7 50 4 36			3 5
25 šchtw.	Paw. wobr.	Paw. wobr.	13 Hermila	7 49 4 38			4 30
26 pjatk	Polykarpa	Polykarpa	14 Zacheja	7 48 4 40			5 48
27 šobot.	Jana Khryst.	Vitalina	15 Paw. th.	7 47 4 41			6 50
5. tydžen. Text dop.: Mat. 20, 1-16; pop.: 1. Kron. 18, 15-20; Jerem. 9, 28; 1. Petr. 5, 6-7.							
28 njedž.	Septuages.	Septuages.	16 2. n. p. 3k.	7 46 4 43			7 35
29 pónđž.	Theob.	Franca Sal.	17 Athanas.	7 45 4 44			sth. pop.
30 wut.	Adelg.	Martiny	18 Antonija	7 43 4 46			6 30
31 šrjeda	Virgilija	Pětra z Noly	19 Makarija	7 41 4 47			8 1

☾ Popleni
běrtl. 6. jan.
pop. 3 hodž.
7 min. pščinješe
šymne wětry.

☼ Młody
měš. 14. jan.
pop. 2 hodž. 17
min. ma jenaše
hrošne wjedro.

☾ Brěni
běrtl. 22. jan.
pop. 4 hodž. 43
min. potaluje
na šněh a šymu.

☺ Polny
měš. 29. jan.
dop. 9 hodž. 28
min. pščinješe
wótre mjerš-
njenje.

**Stolětna
protyka.**

Januar šo
se šymnym wje-
drom japočnje
a ma lute mjerš-
njenje. 16. hačž
do 18. jara šy-
ma; 20. do 26.
dže šněh; wot
27. do kónca
pónđže šněh a
deščěž.

**Wopomnjenja
hódně dnj:**

1. Nowe lěto.
2. Landtag.
6. Třoch kra-
low.
20. Fabiana a
Sebastiana.
22. Wincenza.
25. Pawowowe
wobrocenje
abo piaczi
kwaš.

NB. Dofelž šo
hermant drub-
dy pšcepolaža,
dha šu šmyłt
móžue.

* Snamješko
rěka stótna
wifki; in. t pak
hermant a
stótna wifki.
Šdžež ničžo
štajene njeje,
tam je jenož
hermant.

1877. Februar,

mały różk,

ma 28 dnjom.

Měřaczkowe
přeheměnen.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermanfi
a
řkótne wiki.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Januar.	☉		Měřestje znamjen.	☾ řk.řho. h. m.
	evangeljska	katholska		řkad. h. m.	řhov. h. m.		
1 řchtv.	Brigitty	Ignaca	20 Euthym.	7 40	4 49	☾	9 28
2 pjatř	Sř. Marije	Sw. Marije	21 Maxima	7 38	4 51	☾	10 52
3 řobot.	Blažija	Blažija	22 Thimoth.	7 36	4 53	☾	řk. dop.

6. tydžen. Text dop.: Lut. 8, 4—15; pop.: 2. Sam. 12, 1—7; Ěřeh. 18, 20; 1. Kor. 6, 19, 20.

4 njedž.	Sexageřtm.	Sexageřim.	23 Septuag.	7 35	4 55	☾	0 14
5 pøndž.	Agathy	Agathy	24 Xenije	7 34	4 57	☾	1 36
6 wut.	Doroth.	Dorotheje.	25 Reh. th.	7 33	4 58	☾	2 54
7 řrjeda	Richarda	Romualba	26 Xenofona	7 31	5 0	☾	4 8
8 řchtv.	Honorata	Jana mart.	27 Jan. Kr.	7 29	5 2	☾	5 10
9 pjatř	Apolonije	Apolonije	28 Efraima	7 27	5 4	☾	5 59
10 řobot.	Scholastifi	Scholastifi	29 Ignacija	7 25	5 6	☾	6 35

7. tydžen. Text dop.: Lut. 18, 31—43; pop.: 1. Kral. 2, 1—4; Přeb. řal. 7, 3—5; řebr. 13, 7.

11 njedž.	Ěstomih	Quinquag.	30 Sexages.	7 23	5 8	☾	7 2
12 pøndž.	Jordana	Ěulalije	31 Cyriaka	7 21	5 10	☾	7 19
13 wut.	Póřtm.	Póřtmizy	1 Februara	7 19	5 11	☾	řk. pop.
14 řrjeda	Popj. řr.	Popjel. řrj.	2 Mar. wuč.	7 17	5 13	☾	6 32
15 řchtv.	Faufřina	Bruna	3 Blažija	7 15	5 15	☾	7 43
16 pjatř	Oneřima	Juliany	4 Isidora	7 14	5 16	☾	8 56
17 řobot.	Konřtantina	Konřtancije	5 Agathy	7 12	5 18	☾	10 10

8. tydžen. Text dop.: Jana 10, 12—14; pop.: 1. Kral. 3, 5—15; Př. 85, 8—14; Řomřř., 12, 7—8.

18 njedž.	Invocabit	1. nj. póřta	6 Ěstomi.	7 10	5 20	☾	11 26
19 pøndž.	Sufanny	Gabina	7 Parthena	7 8	5 22	☾	řk. dop.
20 wut.	Leberechta	Ěucharija	8 Póřtmie.	7 6	5 23	☾	0 48
21 řrjeda	Řwatb.	Ěuche dnj	9 Pop. řrj.	7 4	5 25	☾	2 11
22 řchtv.	Pětr. řtoř	Pětra řtoř	10 Charal.	7 2	5 27	☾	3 30
23 pjatř	Lazara	Lazara	11 Eufrosiny	7 0	5 29	☾	4 37
24 řobot.	Matiařa	Matiařa	12 Meticija	6 58	5 31	☾	5 27

9. tydžen. Text dop.: Mat. 15, 21—28; pop.: Ěřeh. 33, 7—9; řej. 58, 6—9; 1. Petr. 1, 19—21.

25 njedž.	Reminiře.	2. nj. póřta	13 Invoc.	6 57	5 32	☾	5 2
26 pøndž.	Viktor.	Viktorina	14 Valentin.	6 55	5 34	☾	6 26
27 wut.	Wollbr.	Leandra	15 Onesima	6 53	5 36	☾	řk. pop.
28 řrjedu	Mařarija	Mařarija	16 Pamfila	6 51	5 37	☾	6 53

☽ Pořleni
bėrtl. 5. řebr.
řano 5 hodž. 49
min. lubi ěřop-
řikče wjedro.

☽ Mřody
měř. 13. řebr.
dop. 9 hodž. 48
min. pořafuje
na mřre wje-
dro.

☽ Přeni
bėrtl. 21. řebr.
řano 2 hodž. 5
min. přřijneře
řněř a řymu.

☺ Pořny
měř. 27. řebr.
wjeřřor 8 hodž.
4 min. na
beřřeř a řněř.

**Stoletna
protyka:**

řebřnar řo
ř pomřřořčěnym
nřebjom a
beřřeřřitom řa-
pořněje; 9. a
10. řjane wje-
dro; 11. do 14.
dže řněř; 15. do
18. řjara wulřa
řyma; 19. řačž
do řoňža beřř-
eřřiojte wjedro.

3. řudňřin.*
  5. řarow.
  6. Wařyn.†
  7. Měřwa-
eřřido.*
  8. Mařeberg.*
  10. řalawa.*
  12. řhorjeřž.†
  13. Wořtrowž.
Wořereřy.†
  14. řuborař.†
  15. řubody.†
  16. řerna-
eřřizy.†
  17. řeřeule.
  18. Wiřkopizy.*
  19. Wiřow.†
  20. řrobžřičeřo.†
  21. řrodř.†
  22. řarčeřž.†
  23. řičow.*
  24. řowowařž
  25. řtolpnyo.†
  26. řrosbėrt.†
  27. řařan.†
  28. řobrořuř.†
- Wopomněnřja
hřdne dnj:**
1. řralowřře
dawři.
  2. Ěwěeřř
Mařije.
  3. Póřtmizy.
  4. řwatember
  5. Matiařa.

1877. Mierz, naletnik, ma 31 dnjow.

Mieszakowe
přchemenju.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Hermant
a
stotne wif.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska Februar.	O		Miejšće inamjen.	D sth.hjo. h. m.
	evangelška	katholska		sthad. h. m.	thow. h. m.		
1 schtw.	Albina	Albina	17 Konstan.	6 48	5 39		8 21
2 pjatt	Vof. pjatt	Simplicija	18 Orthodx.	6 46	5 41		9 46
3 řobot.	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 44	5 43		11 11
10. tydžen.	Text dop.: Luf. 20, 9—20; pop.: Neh. 9, 30—40; Pš. 78, 8—14; 1. Petr. 1, 13—16.						
4 njedž.	Deuli	3. nj. pósta	20 Quadrg.	6 42	5 45		sth. dop.
5 póněž.	Bjedrich.	Bjedricha	21 Timoth.	6 39	5 47		0 35
6 wut.	Fridolina	Fridolina	22 Mar. pod.	6 37	5 48		1 52
7 řjeda	Perpetuy	Domascha A.	23 Klemenc.	6 35	5 50		3 1
8 schtw.	Filemona	Filemona	24 Polykarp.	6 33	5 51		3 56
9 pjatt	Rebecki	Franciska	25 Hlowy J.	6 30	5 53		4 37
10 řobot.	Alexandra	Anastafije	26 Tarasija	6 28	5 55		5 5
11. tydžen.	Text dop.: Jan. 15, 18—22; pop.: Ğiob 22, 21—30; Pš. 23; 2. Kor. 5, 19—21.						
11 njedž.	Vätare	4. nj. pósta	27 2. n. póst.	6 26	5 57		5 26
12 póněž.	Rehorja	Rehorja	28 Porfyrija	6 24	5 58		5 42
13 wut.	Salomona	Nicesora	1 mërca	6 21	6 0		5 54
14 řjeda	Abigaile	Mathildy	2 Theodota	6 19	6 2		6 5
15 schtw.	Khryštof.	Longina	3 Eudokija	6 17	6 3		sth. pop.
16 pjatt	Henrietty	Heriberta	4 Gerasima	6 15	6 4		7 58
17 řobot.	Ğerty	Patricija	5 Konona	6 13	6 6		9 16
2. tydžen.	Text dop.: Jan. 16, 12—22; pop.: Ğef. 53, 4—5; Pš. 73, 23—26; 1. Jan. 3, 5—6.						
18 njedž.	Judica	5. nj. pósta	6 3. n. póst.	6 11	6 8		10 36
19 póněž.	Jozefa	Jozefa	7 Basilija	6 8	6 10		11 58
20 wut.	Joachima	Joachima	8 Theofila	6 6	6 11		sth. dop.
21 řjeda	Benedikta	Benedikta	9 40 martr.	6 3	6 13		1 19
22 schtw.	Kasimira	Oktaviana	10 Kodrata	6 1	6 15		2 28
23 pjatt	Eberhda.	Viktorije	11 Sofronija	5 59	6 16		3 22
24 řobot.	Gabriela	Simeona	12 Theofana	5 57	6 18		4 2
13. tydžen.	Text dop.: Mat. 21, 1—9; Ğef. 53, 11—12; Pš. 118, 16—22; Ğebr. 5, 7—9.						
25 njedž.	Balmarum	Dowonežka	13 4. n. póst.	5 55	6 20		4 29
26 póněž.	Kastula	Ludgera	14 Benedikt.	5 53	6 21		4 47
27 wut.	Ruperta	Ruperta	15 Agoba	5 50	6 22		5 3
28 řjeda	Angeliki	Ğirta III.	16 Sabina	5 48	6 24		5 17
29 schtw.	Sel. řh.	Zel. řh.	17 Alexija	5 45	6 26		sth. pop.
30 pjatt	Ğzichi pjatt	Ğzichi pjatt	18 Cyrilla m.	5 43	6 28		8 40
31 řobot.	Detlawa	Balbiny	19 Jozefa	5 41	6 29		10 7

☉ Póskleni
bërtf. 6. mërza
wječor 10hodž.
50 min. pofa-
suje na jara
hrojne wjedro.

☽ Młody
mëř. 15. mërza
rano 3 hodž. 43
min. na wëtr.
řuč a kurja-
wu.

☾ Přëni
bërtf. 22. mërza
pop. 1 hodž. 59
min. može lep-
še wjedro
přchinjeř.

☺ Pólny
mëř. 29. mërza
rano 6 hodž. 38
min. pofasuje
na řlöněžne pař-
lymne wjedro.

—

—

**Stoletna
protyka:**
Mierz řos hroj-
nym a řymnym
wjedrom ja-
pocëžuje, totrëž
haje do 20.
traje, 22. do 23.
jara řymne
dnj; 24. a 25.
taje; wot 26.
haje do řlönža
je deřeř a
řlöněžne řiwë-
čëenje a w nožy
řob.

—

—

3. Ğitawa.†
Lubin.*
Rufon.
5. Ğalschrowf
Řychmatf.
Ğstantnow. †
6. Bart.*
Póčëžny.
Bař.†

7. Mëřkwa-
čjido.*
Wošpóřt.*
Přhibus.†
Krořyn.†
Ruhland. †

10. Ğotoschin. †
Ğty řomo-
row.†
12. Wifřopizy.*
Řyřbach.
Grabin. †

13. Ğubin.*
14. Wulle
Edžary.†
Ğemr.†
17. Ğubnjow.*
19. Ğubij.*
Póčëžnja.*
Křifřkow.†
Mužakow.†

20. Ğuboras.†
Pizi.†
22. Šhorjeř.†
Beřkow.†
Řamjeiz.*

24. Ğudyšchin.
Kalawa.*
Lufow.*
Ortrand.*
Trëbnë.†

26. Ğulow.†
Ğudyšchin.*
Wifow.*
27. Ğarřeř.†
Ğařyn.†

Wopomajenja
hódnë dnj: †
2. Přřitiny
pjatt w Ğakřeř.
25. Marije
přichipowje-
danje.
31. Řwalowřa
renta.

1877. Gaperleja,

jutrownit,
ma 30 dnjow.

Wëbaczfowe
pschemienjenj.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Sermanti
a
flótne wiki.

Tydzenje a dny.	Porjedzena protyka.		Stara julianska Mërz.	Stara julianska		Wëbaczfowe znamien.	Stara julianska
	evangeliska.	katholska.		shad. h. m.	show. h. m.		
14. tydzenj.	Text dop.: Mart. 16, 1—8; pap.: 1. Tim. 1, 9—10;	Text dop.: Mart. 16, 1—8; pap.: 1. Tim. 1, 9—10;	20 Palmar.	5 39	6 31		11 27
1 njedz.	1. žw. jutr.	1. j. dż. jutr.	21 Jakuba	5 36	6 33		sth.dop.
2 pøndz.	2. žw. jutr.	2. j. dż. jutr.	22 Basilija	5 34	6 35		0 42
3 wut.	Zugendreichti	Richarda	23 Nikona	5 32	6 36		1 45
4 šrjeda	Ambrosija	Ambrosija	24 Zel. štw.	5 30	6 37		2 31
5 šchtw.	Magima	Vincenca Fer.	25 Čichi pj.	5 27	6 39		3 5
6 pjatt	Louisy	Sigta	26 Kortula	5 25	6 41		3 29
7 šobot.	Čolestina	Herm. Jos.					
15. tydzenj.	Text dop.: Jana 20, 24—29; pap.: Jan. 14, 1—6; Romf. 1. 4; Kol. 3, 1—4.	Text dop.: Jana 20, 24—29; pap.: Jan. 14, 1—6; Romf. 1. 4; Kol. 3, 1—4.	27 1. sw. jut.	5 23	6 43		3 46
8 njedz.	Quasimod.	1. nj. p. jutr.	28 2. sw. jut.	5 20	6 44		4 1
9 pøndz.	Theofila	Mar. Kleof.	29 Marka	5 18	6 46		4 13
10 wut.	Daniela	Čzech. pr.	30 Jan. Kl.	5 16	6 48		4 23
11 šrjeda	Julija	Lea	31 Hypatija	5 14	6 50		4 34
12 šchtw.	Eustorg.	Julija	1 haperleje	5 11	6 51		sth. pop.
13 pjatt	Justina	Hermenegilda	2 Tita.	5 10	6 52		8 20
14 šobot.	Tiburzija	Tiburecija					
16. tydzenj.	Text dop.: Jan. 21, 15—17; pap.: Mat. 18, 10—3; Pšhšt. Sat. 22, 17—19; Eph. 6, 1—4.	Text dop.: Jan. 21, 15—17; pap.: Mat. 18, 10—3; Pšhšt. Sat. 22, 17—19; Eph. 6, 1—4.	3 Quasim.	5 8	6 53		9 44
15 njedz.	Mis. Dom.	2. nj. p. jutr.	4 Josefa	5 6	6 56		11 4
16 pøndz.	Narona	Anastafija	5 Theodula	5 3	6 57		sth. pop.
17 wut.	Rudolfa	Narona	6 Eutyhija	5 1	6 59		0 18
18 šrjeda	Khrysofoma	Glenthera	7 Jurija z M.	4 59	7 1		1 19
19 šchtw.	Hermogeny	Khrysofoma	8 Herodija	4 57	7 3		2 2
20 pjatt	Sulpicij.	Sulpicija	9 Eupsyha	4 55	7 4		2 32
21 šobot.	Adolara	Sotera					
17. tydzenj.	Text dop.: Luf. 24, 46—49; pap.: Jan. 12, 24—25; 2. Kor. 4, 7—11; 1. Kor. 15, 10.	Text dop.: Luf. 24, 46—49; pap.: Jan. 12, 24—25; 2. Kor. 4, 7—11; 1. Kor. 15, 10.	10 Ms. Dom.	4 53	7 6		2 53
22 njedz.	Jubilate	3. nj. p. jutr.	11 Antipasa	4 51	7 8		3 10
23 pøndz.	Jurija	Jurija	12 Basilija	4 50	7 9		3 23
24 wut.	Alberta	Ibela	13 Mart. p.	4 48	7 10		3 36
25 šrjeda	Marka	Marka ev.	14 Justina	4 45	7 12		3 48
26 šchtw.	Kleta	Kleta	15 Krescenc.	4 43	7 14		sth.dop.
27 pjatt	Tertul.	Anthima	16 Agapije	4 41	7 15		9 1
28 šobot.	Witala	Witala					
18. tydzenj.	Text dop.: Jan. 16, 5—15; pap.: Jan. 5, 28—29; 1. Kor. 15, 40—44; Sjem. 3, 21, 5.	Text dop.: Jan. 16, 5—15; pap.: Jan. 5, 28—29; 1. Kor. 15, 40—44; Sjem. 3, 21, 5.	17 Jubilate	4 39	7 17		10 22
29 njedz.	Cantate	4. nj. p. jutr.	18 Jana Dez.	4 37	7 18		11 29
30 pøndz.	Entropa	Kathy Sin.					

☞ Pošteni
bërtl. 5. haperl.
pop. 5 hodž. 19
min. ma deščez
a wëtr.

☞ Metody
mëš. 13. haperl.
wječžor 6 hodž.
39 min. poša-
nje na rjentiše
wjedro.

☞ Brënt
bërtl. 20. haperl.
wječžor 8 hodž.
27 min. ma nje-
wobštajne wje-
dro.

☞ Potny
mëš. 27. haperl.
pop. 5 hodž. 25
min. pšhstješe
deščez a šmu.

Stoletna
protyka:

Wopomnjenja
hodne dnj:

1. Jutrow-
niežka.
Dawki ja wo-
palnu po-
kladnizu.
15. Barčhouste
deščez; 11. do
a rjentišniešte
dawki.
25. Marka.
25. Pokutny
dženi w Pruskei.
mrocžene nje-
bjo a šma.

1877. Meja,

róžonnik,

ma 31 dnjow.

Měšaczkowe
přeheměnj.
Mědro.
Stolětna
protyka.

Hermant
a
škótne wiki.

Dny a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianska Saperleja.	☉		Měsje namjen.	☾	Měšaczkowe přeheměnj. Mědro. Stolětna protyka.	Hermant a škótne wiki.	
	evangelska.	katholiska.		řhad. h. m.	řhow. h. m.					řh.th. h. m.
1 wut.	Fil. a Jaf.	Fil. a Jaf.	19 Pafnutija	4 35	7 20		řt. dop.	☾ běrtl. 5. meje pop. 0 hodž. 8 min. móže rjenje mědro přichiječ.	1. Bart. † Luboraš. † 2. Měškwa- čjidla.* Ruhland. † Rumburg. † Žentr. †	
2 řrjeda	Sigismunda	Sigismunda	20 Theodora	4 33	7 21		0 23		3. Běstow.* 5. Žitawa.* Katawa.* Gotoščin. †	
3 řchtw.	Řichž nam.	Řichž nam.	21 Januaria	4 32	7 22		1 2		☾ měř. 13. meje dopod. 6 hodž. 19 min. směje rjane dnj ale řymne nožy.	7. Lubij. † Kamieň. † Katawa. Gubin. † Žahaň. †
4 pjatk	Floriana	Moniki	22 Theodora	4 30	7 24		1 31		☾ běrtl. 20. meje rano 1 hodž. 46 min. poła- nje na rjane mědro.	9. Kulow.* 11. Ğrodž- ičečo. † 12. Wifow.* Lubin.* Třebně.*
5 řobot.	Gotthar.	Gottharda	23 Georgija	4 28	7 26		1 51		☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	14. Bifkopij. † Kinsbórt.* Wospórk.* Ěslantnow. † Ğróbf. † 15. Barčeč. † Gajny. † 17. Ğhocžebus.* 22. Wolbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*
19. řdženi.	Text dop.: Jan.	16, 23—30; pop.: Mat. 7, 7—11; Ğerem. 5, 24; Jaf. 5, 7—8.	24 Cantate	4 26	7 28		2 6	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
6 njedž.	Rogate	5. n. p. jutr.	25 Marka ev.	4 24	7 29		2 19	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
7 póněž.	Bohuměra	Staniškawa	26 Basilija	4 23	7 31		2 30	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
8 wut.	Dietricha	Mich. žjew.	27 Šimana	4 21	7 33		2 40	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
9 řrjeda	Staniškawa	Řehorja Ğaz.	28 Jasona	4 19	7 34		2 52	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
10 řchtw.	Bože řpicže	Bože řpicže	29 Ğ martr.	4 17	7 36		3 5	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
11 pjatk	Adolfa	Pia V.	30 Jakuba	4 16	7 37		3 20	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
12 řobot.	Pantraza	Pantraca						☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
20. řdženi.	Text dop.: Jana 15, 16—26; pop.: Jan. 14, 12—17; 2. Pětr 1, 2—4; Ğebr. 8, 1—2.		1 Rogate	4 15	7 38		th. pop.	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
13 njedž.	Ğrandi	6. n. p. jutr.	2 Athanas.	4 13	7 40		10 3	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
14 póněž.	Řhrystia	Bonifacija	3 Timona	4 12	7 41		11 10	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
15 wut.	Ěofije	Ěofije	4 Pelagija	4 10	7 43		th. dop.	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
16 řrjeda	Ěary	Jana z Ğep.	5 Bože stp.	4 9	7 45		0 1	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
17 řchtw.	Ěodoka	Ubalda	6 Hioba	4 7	7 46		0 33	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
18 pjatk	Benanzija	Benancija	7 Křiž. Khr.	4 6	7 48		0 57	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
19 řobot.	Potenzija	Pětra Ěolest.						☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
21. řdženi.	Text dop.: Ğap. řt. 2, 1—13; pop.: Jan. 14, 23—27; 1. Ğor. 12, 3—7; Ğebr. 8, 12, 2—4.		8 Exaudi	4 4	7 49		1 15	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
20 njedž.	1. ř. řw.	1. ř. řwjatt.	9 Jesaisa	4 3	7 50		1 30	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
21 póněž.	2. ř. řw.	2. ř. řwjatt.	10 Šimana	4 2	7 51		1 43	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
22 wut.	Ěeleuy	Ěeleuy	11 Mozija	4 1	7 52		1 56	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
23 řrjeda	Řwatember	Ěuche dnj	12 Pankraca	4 0	7 53		2 10	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
24 řchtw.	Ěany	Ěany	13 318 wótc.	3 59	7 55		2 27	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
25 pjatk	Ěurbana	Ěurbana	14 Isidora	3 58	7 56		2 48	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
26 řobot.	Ěedy	Ěedy						☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
22. řdženi.	Text dop.: Jana 3, 1—15; pop.: 1. Jan. 4, 12—16; 1. Ğor. 13, 13.		15 1. s. swj.	3 57	7 58		řh. pop.	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
27 njedž.	Ěs. ř. tr.	Ěwj. troj.	16 2. s. swj.	3 56	7 59		10 14	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
28 póněž.	Wylema	Ěermana	17 Andronik	3 55	8 0		10 59	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
29 wutor.	Manilija	Magimiana	18. Pětr a D.	3 54	8 1		11 30	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
30 řrjeda	Wiganda	Ěerdinanda	19 Patrikija.	3 53	8 3		11 54	☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	
31 řchtw.	Petronelle	Bož. čžěla.						☾ měř. 27. meje rano 4 hodž. 55 min. směje deičeč.	16. Wofbra- možy. Ğucžina. † (Druhi † je 6. sept.) Kulow. † Žybalin. 29. Pižň. † 13. Ğhocže- bus.*	

Stolětna
protyka:

1. a 2. meje
je wětr a řyma;
4. do 15. čzo-
plo a rjenje;
20. do 22. řri-
ma řo a malo
deičežita; 24.
je rano řob; 27.
rjenje; 28. a 29.
deičeč a řyma;
30. nřos a
mjerřjenje a
na to řyň džen
deičeč a řueh.

Wopomnjenja
hódně dnj:

1. Walpora.
Řralowře
dawki
10. Bože
řpicže.
12. Pantraza.
13. Ěerwaza.
20. Ěwjatwež-
nička.
23. Ěwatember.
31. Petronelle.

1877. Junij,

pożnięz,
ma 30 dnjow.

Mębaczkowe
pschemienjen.
Wjedro.
Stoletna
Brotyka.

Hermantki
a
skótne wifki

Tydzień a dnj.	Porzędżena protyka		Stara julianska Mcja.	iskad.		Mieście mianien.	M
	evangeliska.	katholiska.		h. m.	h. m.		
1 pjatk	Nikodema	Justina	20 Thalalea	3 52	8 4		sk. dop.
2 sobot.	Marzelina	Marcelina	21 Konstan.	3 51	8 5		0 11
23. tydzień.	Text dop.: Luf. 16, 19—31; pop.: Luf. 17, 20—21; Ps. 78, 1—7; Hebr. 10, 23—25.						
3 njedz.	1. n. p. s. troj.	2. n. p. swjat.	22 22. s. swj.	3 50	8 6		0 25
4 póndz.	Karpasij.	Franciska fr.	23 Michala	3 49	8 7		0 36
5 wnt.	Bonifaz.	Bonifaca	24 Simeona	3 49	8 8		0 47
6 brjeda	Benigna	Roberta	25 Hlow. jan.	3 48	8 9		0 59
7 schtw.	Lukrecyje	Lukrecije	26 Karpa	3 47	8 10		1 9
8 pjatk.	Medarda	Medarda	27 Jan P.	3 47	8 10		1 24
9 sobot.	Prima	Feliciana	28 Nicetasa	3 47	8 10		1 42
24. tydzień.	Text dop.: Luf. 14, 16—24; pop.: Jan. 5, 23—24; Jer. 7, 25—28; 2. Kor. 13, 8.						
10 njedz.	2. n. p. s. troj.	3. n. p. swjat.	29 3. n. p. sj.	3 47	8 11		2 8
11 póndz.	Barnab.	Barnaby	30 Isaak. Del.	3 47	8 12		sk. pop.
12 wnt.	Basilida	Basilida	31 Hermiasa	3 47	8 12		9 53
13 brjeda	Tobiafa	Antona z P.	1 junija	3 46	8 13		10 34
14 schtw.	Elijaja	Basilija w.	2 Nicefora	3 46	8 14		11 2
15 pjatk.	Vita	Vita	3 Luciana	3 46	8 14		11 23
16 sobot.	Engelberta	Rainera	4 Metrofan.	3 46	8 15		11 27
25. tydzień.	Text dop.: Luf. 15, 1—10; pop.: Jan. 5, 39—44; Mat. 5, 13—16; 2. Tim. 4, 15—17.						
17 njedz.	3. n. p. s. troj.	4. n. p. swjat.	5 2. n. p. sj.	3 46	8 15		11 5
18 póndz.	Arnolfa	Marcelina	6 Theodota	3 46	8 16		sk. dop.
19 wnt.	Gervasij.	Gervasija	7 Dorotheje	3 46	8 16		0 3
20 brjeda	Sylberija	Sylberija	8 Bozidara	3 46	8 17		0 16
21 schtw.	Filipiny	Mloysija	9 Cyrilla A.	3 46	8 17		0 32
22 pjatk.	Pomhajboha	Pawliny	10 Timothej.	3 46	8 17		0 51
23 sobot.	Basilija	Agripiny	11 Bartrom.	3 46	8 17		1 17
26. tydzień.	Text dop.: Luf. 6, 36—42; pop.: Jan. 6, 47—51; Mat. 7, 24—27; 1. Tim. 1, 18.						
24 njedz.	4. n. p. s. troj.	5. n. p. swjat.	12 3. n. p. sj.	3 47	8 17		1 52
25 póndz.	Elogija	Elogija	13 Akwiliny	3 48	8 17		sk. pop.
26 wnt.	Jeremia.	Jana Paw.	14 Eliseja	3 48	8 17		9 32
27 brjeda	7 spanzow	Ladislawa	15 Amosa	3 49	8 17		9 57
28 schtw.	Lea	Leona II.	16 Tychona	3 49	8 16		10 16
29 pjatk.	Pëtra a Pawol	Pëtra a Paw.	17 Emanuela	3 50	8 16		10 31
30 sobot.	Paw. wop.	Paw. wop.	18 Leoncija	3 50	8 16		10 43

☾ Pošten
bërt. 4. junij
rano 6 hodžin.
1 min. je sum-
ny a deščez-
kojny.

☼ Młodny
mëš. 11. junija
pop. 3 hodžin.
22 minut. ma
zopitiškie wie-
dro.

☾ Brëni
bërt. 18. jun.
rano 7 hodžin.
14 minut. pichi-
nješčezopie dnj
ale sumne nozj.

☺ Polny
mëš. 25. meje
pop. 5 hodžin.
42 min. pichi-
nješčezopie dnj
deščezikom.

2. Lubinjow.*
4. Šhorjelc.†
6. Mješ-
wacžido.*
Khoczebus.*
8. Ortrand.
11. Luban.
Grabin.*
Kuchwald.
13. Radeberg.*
14. Khoczebus.*
18. Galschtrou.*
Köfifow.†
Mužafow.†
19. Gubin.*
Lubin.*
20. Damua.†
21. Khoczebus.*
23. Gofoschin.*
24. Wlecezin.*
Brody.†
25. Kuchbach.*
Drjówk.†
Košbórk.
Jarow.
26. Bart.*
Gafny.†
Luboras.†
28. Khoczebus.*
30. Kalawa.*
Sij Kom-
row.*

**Stoletna
protyka:**

2. rjenje; 3.
mulk deščez;
4. do 8. jyma;
9. rjany czoply
džen; 10. nje-
wobitajne wje-
dro; 11. do 14.
jyma; 15. džen
a nož deščez;
20. rano jara
jyma; 22. do
23. jara čjo-
plo; 24. deščez;
25. jyma; 26.
do kónca deščez.

Wopomnjenja
hódne dnj:
8. Medarda.
15. Vita.
24. Jana
Kčezjenka.
29. Pëtra a
Pawola.
31. Kralowka
renta.

1877. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
přeheměnenj.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Sermantki
a
štótne wiski.

Dňdzenje a dnj.	Porjedžena protyka		Stara julianška Junij.	☉		☽		Měšacke přeheměnenj.	☾ h. m.	☽ h. m.	☽ h. m.	☽ h. m.
	evangelška.	katholška.		sth. h. m.	thow. h. m.	sth. h. m.	th. h. m.					
27. tydžej.	Text dop.: Łuf. 5, 1—11; pop.: Jan. 8, 31.—38; Mat. 6, 22—23; 1 Jan. 1, 8—10											
1 njedž.	5. n. p. ř. troj.	6. n. p. ř. swj.	194. n. p. sj.	3 51	8 15	☽	1053	☽	☽	☽	☽	☽
2 pónďž.	Marj. dmp.	Marj. dmp.	20 Methodij.	3 52	8 15	☽	11 3	☽	☽	☽	☽	☽
3 wut.	Kornelij.	Heliadora	21 Juliana	3 52	8 15	☽	11 15	☽	☽	☽	☽	☽
4 řjeda	Ulrika ☽	Udalrika	22 Eusebija	3 53	8 15	☽	11 28	☽	☽	☽	☽	☽
5 řhtw.	Scharloty	Dominići	23 Agripiny	3 54	8 14	☽	11 45	☽	☽	☽	☽	☽
6 pjatř	Jesaiáša	Jesaiáša	24 Jan. nar.	3 54	8 14	☽	11 56	☽	☽	☽	☽	☽
7 řobot.	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 54	8 14	☽	0 7	☽	☽	☽	☽	☽
28. tydžej.	Text dop.: Mat. 5, 1—12; pop.: Jan. 10, 23—30, Mat. 5, 44—48., Febr. 13, 9.											
8 njedž.	6. n. p. ř. troj.	7. n. p. ř. swj.	285. n. p. sj.	3 55	8 13	☽	0 39	☽	☽	☽	☽	☽
9 pónďž.	Cyrilla	Cenona	27 Davita	3 56	8 13	☽	1 27	☽	☽	☽	☽	☽
10 wut.	Bohufh. ☽	Felicity	28 Cyra	3 57	8 12	☽	1 27	☽	☽	☽	☽	☽
11 řjeda	Pia ☽	Pia I.	29 Pět. a Pw.	3 58	8 11	☽	9 1	☽	☽	☽	☽	☽
12 řhtw.	Hendricha	Jan. Gualb.	30 Paw. nar.	4 0	8 10	☽	9 24	☽	☽	☽	☽	☽
13 pjatř	Margarethy	Margarethy	1 julija	4 1	8 8	☽	9 42	☽	☽	☽	☽	☽
14 řobot.	Bonav.	Bonaventury	2 Suk. Mar.	4 2	8 9	☽	9 57	☽	☽	☽	☽	☽
29. tydžej.	Text dop.: Mart 8, 1—9; pop. Mat. 16, 15—19; Mat. 6, 1—8; Febr. 13, 8.											
15 njedž.	7. n. p. ř. trj.	8. n. p. ř. swj.	36. n. p. sj.	4 3	8 7	☽	10 10	☽	☽	☽	☽	☽
16 pónďž.	Raph. ☽	Mar. Karm.	4 Handrija	4 4	8 6	☽	10 24	☽	☽	☽	☽	☽
17 wut.	Alexija ☽	Alexija	5 Athanasi.	4 6	8 5	☽	10 39	☽	☽	☽	☽	☽
18 řjeda	Eugena	Somtrofa	6 Siloasa	4 7	8 4	☽	10 56	☽	☽	☽	☽	☽
19 řhtw.	Rufina	Marthy	7 Dom. Ak.	4 8	8 3	☽	11 20	☽	☽	☽	☽	☽
20 pjatř	Eliáša	Eliáša	8 Prokopa	4 9	8 2	☽	11 52	☽	☽	☽	☽	☽
21 řobot.	Prascida	Daniela	9 Pankraca	4 10	8 1	☽	12 00	☽	☽	☽	☽	☽
30. tydžej.	Text dop.: Mat. 7, 15—23; pop. Mat. 9, 9—13; Mat. 6, 19—21; Romšř. 8 8—9.											
22 njedž.	8. n. p. ř. troj.	9. n. p. ř. swj.	107. n. p. sj.	4 11	8 0	☽	0 36	☽	☽	☽	☽	☽
23 pónďž.	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 13	7 58	☽	1 33	☽	☽	☽	☽	☽
24 wut.	Řhryřř.	Řhryřřiny	12 Prokla	4 14	7 57	☽	2 39	☽	☽	☽	☽	☽
25 řjeda	Jakuba ☽	Jakuba	13 Gabriela	4 16	7 56	☽	3 38	☽	☽	☽	☽	☽
26 řhtw.	Hany	Hany	14 Anwile	4 17	7 54	☽	4 38	☽	☽	☽	☽	☽
27 pjatř	Marthy	Pantaleona	15 Kwirina	4 19	7 53	☽	5 31	☽	☽	☽	☽	☽
28 řobot.	Pantaleona	Narciřa	16 Athenog.	4 20	7 51	☽	6 24	☽	☽	☽	☽	☽
31. tydžej.	Text dop.: Łuf. 16, 1—9; pop.: Łuf. 12, 42—48; 1 Sam. 24, 17—20. Romšř. 14, 14.											
29 njedž.	9. n. p. ř. troj.	10. n. p. ř. swj.	178. n. p. sj.	4 22	7 50	☽	7 12	☽	☽	☽	☽	☽
30 pónďž.	Ruthy	Řgnaca ř Wojř.	18 Hyacinth.	4 23	7 48	☽	8 23	☽	☽	☽	☽	☽
31 wutor.	Florentiny	Abdona	19 Dia	4 24	7 47	☽	9 34	☽	☽	☽	☽	☽

☽ Pořleni
berřř. 3. julija
wječřor 9 hod.
59 min. přřřřř
njeře deřřřř.

☽ Mlady
měřř. 10. jul.
wječřor 10 hod.
56 min. ma
řřane dnj ř
deřřřřřřřř.

☽ Přřřř
berřř. 17. jul.
pop. 2 hodřř.
2 min. přřřřř
njeře jenat řřa
ne dnj.

☽ Pořny
měřř. 25. jul.
dop. 8 hodřř.
9 min. pořřřřř
na řřřřřřřř.

- 2. Guffa. ř
- Dubřř.
- Kalawa.
- Grodřřřřřřřř.
- 4. Řřřřřřřř.
- 5. Řřřřřřřř.
- 9. Řřřřřřřř.
- Řřřřřřřř.
- Dřřřř.
- Trěbule. ř
- 10. Řřřřřřřř.
- Řřřřřřřř.
- 14. Lubin.*
- Rufow.*
- 16. Lubij.*
- Poleřřřřřřřř.
- 18. Maderburg.*
- 21. Řřřřřřřř.*
- 23. Wosřřřřřřřř.*
- 24. Krafow.*
- 25. Řřřřřřřř.*
- 26. Kamjeřřřřřřřř.*
- 30. Rowy
- Gerřřřřřřřř.
- Řřřřřřřř.*

**Stoletna
protyka:**

1. 2. 3. řřřř,
4. řřřřřř; 6.
řřřř řřřřřř; 7.
do 18. řřřřřř
řřřřřř. 19. do
21. deřřřřřř. 22.
do řřřřřř wulřřř
řřřřřřřřřřřřřřřř.

- Wopomnjenja
řřřř dnj:
- 2. Marije
domapřřřřřřřř.
  - 25. Jakuba.
  - 26. Hany.

1877. Avgust,

žnjež,

ma 31 dnjow.

Měšackowe
přeheměujen.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Sermantki
a
škótne wiki.

Tudjenje a dnj.	Porjedjena protyka.		Stara julianska Julij.	Šhad.		Měšacke namjen.	D šh. h. m.	
	evangeliska	katholiska		h. m.	h. m.			
1 břjeda	Pětra wrjecz.	Pětr. wrjecz.	20 Eliasa	4 25	7 46		9 49	
2 šchtw.	Gustawa	Schčžepana	21 Simeona	4 27	7 44		10 7	
3 pjatk	Augušta	Augušta	22 Mar. Madl	4 29	7 42		10 34	
4 šobot.	Dominiša	Dominiša	23 Fokasa	4 30	7 41		11 14	
32. tydženi. Text dop.: Luf. 19, 41—48.; pop. Luf. 13, 31—35.; 1 Sam. 19, 1—6. 1 Pětr. 3, 15—16								
5 njedž.	10. n. p. ž. tr.	11. n. p. swj.	24. n. p. sj.	4 32	7 39		10 10	
6 pónđž.	Ulriki	Khryst. pschfr.	25 Hany	4 33	7 37		0 10	
7 wut.	Donata	Rajetana	26 Hermola.	4 35	7 35		1 26	
8 břjeda	Severa	Cyriaka	27 Pantaleo.	4 37	7 33		2 57	
9 šchtw.	Eriča	Romana	28 Prochora	4 38	7 31		3 1	
10 pjatk	Lavrjeŋza	Lavrjeŋca	29 Kalinika	4 39	7 30		0 15	
11 šobot.	Sermana	Susauny	30 Siliasa	4 40	7 28		0 15	
33. tydženi. Text dop.: Luf. 19, 9—14.; pop.: Luf. 13, 23—25.; 1 Sam. 24, 17—20 Romšf. 14, 14—20.								
12 njedž.	11. n. p. ž. tro.	12. n. p. swj.	31 10. n. p. sj.	4 42	7 26		3 29	
13 pónđž.	Aurory	Hippolita	1 august	4 44	7 24		8 44	
14 wut.	Eusebija	Eusebija	2 Ščžepana	4 45	7 22		9 1	
15 břjeda	M. kn. stp.	Mar. kn. stp.	3 Isaaka	4 47	7 20		9 23	
16 šchtw.	Koča	Koča	4 7 martr.	4 49	7 18		9 53	
17 pjatk	Liberata	Liberata	5 Eusigna	4 50	7 16		10 33	
18 šobot.	Auguština	Heleny	6 Přek Khr.	4 52	7 14		11 25	
34. tydženi. Text dop.: Mat. 13, 24—30.; pop.: Luf. 15, 11—32.; 1. Sam. 18, 31—33. Jat. 2, 10.								
19 njedž.	12. n. p. ž. tr.	13. n. p. sw.	7 11. n. p. sj.	4 54	7 12		0 30	
20 pónđž.	Bernarda	Bernarda	8 Mathiasa	4 55	7 10		1 41	
21 wut.	Anastafija	Franciška	9 Lavrjenc.	4 56	7 9		2 54	
22 břjedu	Alfonša	Symfronija	10 Euple	4 58	7 7		4 6	
23 šchtw.	Zacheja	Filipa biskop.	11 Focija	4 59	7 4		7 21	
24 pjatk	Bartrm.	Bartrmija	12 Maxima	5 1	7 2		7 21	
25 šobot.	Ludwika	Ludwika	13 Michy	5 3	7 0		7 21	
35. tydženi. Text dop.: Luf. 10, 25—37.; pop.: Luf. 9, 57—62.; 1. Mojš. 43, 26—30; 1 Kor. 7, 24.								
26 njedž.	13. n. p. ž. tr.	14. n. p. swj.	14 12. n. p. sj.	5 4	6 58		7 31	
27 pónđž.	Gebharda	Kuffa	15 Mar. k. stp	5 6	6 55		7 43	
28 wut.	Pelagija	Hawšchtyna	16 Mandelin.	5 8	6 53		7 55	
29 břjeda	Jan. šm.	Jan. šmjercz.	17 Myrona	5 10	6 51		8 12	
30 šchtw.	Erniša	Košy	18 Nikona	5 11	6 49		8 35	
31 pjatk	Josuy	Kaimunda	19 Handrija	5 12	6 47		8 9	

1. Měšwa-
cjidlo.*
4. Budyštin.
Lubin.
Witow.*
6. Kulow.*
9. Šty Komor-
row.*
13. Rinsbórk.†
Zahar. †
Sšankrom.
14. Bart.*
Laš. †
Gubrolug.*
Gubin.*
18. Wětoschow†
20. Šhorjelz.†
Kamjenjow.†
Grabin. †
Ruhland. †
Rumburg. †
21. Šahpn. †
Wulle Šdžary†
23. Goloschin.†
24. Galšchtrow†
Gródf. †
25. Lubnjow.*
Ortrand.*
27. Wospórk.†
Luban.
Lufow. †
Lubnjow.
Ortrand.
28. Wroby. †
31. Trěbule.*

**Stoletna
protyka:**

1. do 6. rjeni.
čjopto. 8. žyly
džen deščez;
9. do 11. wo-
mróczene nje-
bjo a deščez;
13. rjenje; 15.
tu nozy mróš.
16. a 17. deščez
18. do 25. rje-
nje 26. do 28.
wšchědnye hri-
manja s dešč-
cjom 30. a 31.
deščez.

Wopomnjenja
hóduc dnj.
1. Kralowšfe
dawki.
10. Lavrjeŋza.
24. Bartrmija.

1877. September,

pożnięż,

ma 30 dnjow.

Miesiączkowe
přeheměnenjen.
Wjedro.
Stolětna
Protyka.

Hermaniki
a
škótne wiki.

Tydženje a dny.	Porjedžena protyka		Stara julianska August.	☉		☾
	evangelska.	katholska.		škad. h. m.	řhom. h. m.	
1 řobot.	Egidija	Egidija	20 Samuela	5 13	6 45	☾ 9 55
36. tydžen. 1. njedž.	Text dop.: Łuf. 17, 14. n. p. ř. tr.	11-19; pop.: Mat. 11, 16-19; 2. Sam. 3, 11-13; řaf. 1, 5-6	21 13. n. p. sj.	5 15	6 43	☾ 11 1
2 njedž.	Manjueta	Scheżep. kral.	22 Agathona	5 17	6 41	☾ 11 1
3 pøndž.	Mojřaba	Rosalije	23 Lupa	5 18	6 38	☾ 0 23
4 wut.	Nathanaela	Ławr. Ĵust.	24 Bartromj.	5 20	6 36	☾ 1 35
5 řrjeda	Magna	Dneřifora	25 Eusebija	5 22	6 34	☾ 3 29
6 řctw.	Reginy	Reginy	26 Adriana	5 23	6 31	☾ 6 34
7 pjatř	Mar. nar.	Mar. nar.	27 Pimona	5 25	6 29	☾ 6 34
8 řobot.						
37. tydžen. 9. njedž.	Text dop.: Mat. 6, 24-34; pop.: Mat. 11, 25-30; Dan. 5, 13-17; Łuf. 17, 10.	11-17; pop.: Jan. 9, 1-5; 2. Sam. 12, 18-23; řaf. 4, 7-10	28 14. n. p. sj.	5 26	6 28	☾ 6 49
10 pøndž.	Pulcherije	Mikwał. tol.	29 Jan. sm.	5 27	6 25	☾ 7 5
11 wut.	Abrahama	Řrota	30 Alexandr.	5 29	6 23	☾ 7 25
12 řrjeda	Bohuluba	Macedonija	31 Mar. pas.	5 31	6 21	☾ 7 52
13 řctw.	Amata	Materna	1 septembr.	5 32	6 18	☾ 8 29
14 pjatř	Řřchiz. p.	Řřchiz. pow.	2 Amarant.	5 34	6 16	☾ 9 18
15 řobot.	Řrideriki	Nikodema	3 Anthima	5 36	6 14	☾ 10 19
38. tydžen. 16. njedž.	Text dop.: Łuf. 7, 11-17; pop.: Jan. 9, 1-5; 2. Sam. 12, 18-23; řaf. 4, 7-10	11-17; pop.: Jan. 9, 1-5; 2. Sam. 12, 18-23; řaf. 4, 7-10	4 15. n. p. sj.	5 38	6 11	☾ 11 29
17 pøndž.	Lamberta	Lamberta	5 Mamerta	5 39	6 9	☾ 11 29
18 wut.	Tita	Tita	6 Michała j.	5 41	6 7	☾ 0 42
19 řrjeda	Řwatember	Suche dny	7 Solona	5 42	6 5	☾ 1 55
20 řctw.	Řalixta	Řustachija	8 Mar. nar.	5 43	6 3	☾ 3 6
21 pjatř	Mateja	Mateja	9 Joachima	5 45	5 0	☾ 4 16
22 řobot.	Moriřa	Moriřa	10 Monador.	5 46	5 58	☾ 4 16
39. tydžen. 23. njedž.	Text dop.: Łuf. 14, 1-11; pop.: Łuf. 12, 54-57; 2. Mořj. 2, 16-20; 1. Řheř. 4, 11-12	1-11; pop.: Łuf. 12, 54-57; 2. Mořj. 2, 16-20; 1. Řheř. 4, 11-12	11 16. n. p. sj.	5 48	5 55	☾ 5 51
24 pøndž.	Řana podj.	Řerharda	12 Antonija	5 50	5 53	☾ 6 4
25 wut.	Řleosařa	Řleosařa	13 Kornelija	5 51	5 51	☾ 6 20
26 řrjeda	Řypriana	Řypriana	14 Řriř. pow.	5 53	5 48	☾ 6 41
27 řctw.	Řof. Dam.	Řof. a Dam.	15 Nikotasa	5 54	5 46	☾ 7 9
28 pjatř	Řjazřława	Řjazřława	16 Eufemije	5 55	5 44	☾ 7 52
29 řobot.	Řichala	Řichala	17 Sofije	5 57	5 42	☾ 8 49
40. tydžen. 30. njedž.	Text dop.: Mat. 22, 34-40; pop.: Mat. 10, 16-22; 1. Mořj. 33, 9-11; řaf. 3, 5-10	34-40; pop.: Mat. 10, 16-22; 1. Mořj. 33, 9-11; řaf. 3, 5-10	18 18. n. p. sj.	5 59	5 40	☾ 10 3

☾ Młody
mėř. 7. sept. pop.
1 hod. 50 min.
řriane wjedro
přchijenje.

☾ Přeni
bėřł. 14. sept.
dop. 11 hodž.
57 minut. ma
niewobřtajne
wjedro.

☾ Pořłny
mėř. 22. sept.
pop. 4 hod. 24
min. moře řriane
czopło wjedro
přchijenje.

☾ Pořłeni
bėřł. 30. sept.
rano 7 hod. 10
min. na deř.
czikoje wjedro
pořaje.

Stolětna
protyka:
Wot 1. do 4.
czopło ř řri-
manjom; 5. do
9. jařnje; 18.
do 25. niewob-
řtajne; 27. czop-
ło; wot 28. do
řonza deřczę.

1. Řinsbort.*
  - Řitawa.†
  - Řufow.*
  - Řariřez.†
  3. Řhoczebus.†
  - Řořłkow.†
  - Řiloras.†
  - Řidibus.†
  5. Řjeřwa-
czidło.*
  - Danua.†
  6. Řuzakow.†
  8. Řolbrameřb.
Řalawa.*
  10. Řieřłowizy.*
  - Djeře.
  - Řowofałz.
  - Řarow.
  12. Řemr.†
  15. Řrijow.†
  17. Řamjeřz.†
  - Řořłow.
  - Řychbař.
  19. Łubin.*
  21. Řart.†
  24. Řieřłowizy.
  - Řubin.†
  - Wojeřezj.†
  - Řłankow.†
  - Řrobziřczę.†
  - Řrebuł.†
  26. Řolczniřa.*
  27. Řhoczebus.*
  29. Řjełeczjin.†
  - Řořłłiut.*
- Wopomnjenja
hobne dny:
1. Řapoczřłt
hontwv.
19. Řwatember
  21. Mateja.
  29. Řichala.
  30. Řralowřta
renta.

1877. Oktober, winowz, ma 31 dnjow.

Wjeſaczkowe
pſchemjenjen.
Wjedro.
Stolětna
protyka.

Hermanſki
a
ſtōtne wiſki.

Dnjzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Starajulianska September.	☉			Mjeſte inamjen.	☾ ſth. tho. h. m.
	evangelſka	katholſka		ſthadž. h. m.	thow. h. m.			
1 pōndž.	Remigija	Remigija	19 Trofima	6 0	5 38	☾	1128	
2 wut.	Rahele	Rahele	20 Eustathij.	6 2	5 35	☾	ſth. pop.	
3 ſrjeda	Maximiana	Gerharda	21 Kodrata	6 4	5 33	☾	0 58	
4 ſchtw.	Franziška	Franciška	22 Fokasa	6 6	5 31	☾	2 29	
5 pjatk	Blazida	Blacida	23 Jan. podj.	6 8	5 29	☾	3 58	
6 ſobot.	Fidy	Bruna	24 Thekle	6 9	5 27	☾	ſth. dop.	
41. tndžen.	Tekt dop.: Luſ. 10, 38—43; pop.: Mat. 9, 38—41.; 1. Mojj. 33, 9—11.;							
7 njedž.	19. n. p. ſ. tr.	20. n. p. ſwj.	25 18. n. p. sj.	6 11	5 25	☾	5 9	
8 pōndž.	Efraima	Brigitty	26 Jan. theol.	6 12	5 22	☾	5 27	
9 wut.	Dhonyſija	Dionyſija	27 Kalistrat.	6 13	5 20	☾	5 51	
10 ſrjeda	Athanafija	Franza Borr.	28 Chariton.	6 14	5 18	☾	6 25	
11 ſchtw.	Cereona	Burharda	29 Michala	6 16	5 16	☾	7 10	
12 pjatk	Maximiliana	Maximiliana	30 Reh. A.	6 18	5 14	☾	8 8	
13 ſobot.	Kolomana	Kolomana	1. oktobra	6 19	5 12	☾	9 15	
42. tndžen.	Tekt dop.: Luſ. 13, 6—8; pop.: Mat. 19, 3—8; 1. Mojj. 13, 8—9; Mat. 5, 27—30;							
14 njedž.	20. n. p. ſ. tr.	21. n. p. ſwj.	219. n. p. sj.	6 21	5 10	☾	1029	
15 pōndž.	Hedwiki	Theretiſje	3 Dyonisija	6 23	5 8	☾	1142	
16 wut.	Hawła	Hawła	4 Hierothe.	6 25	5 5	☾	ſth. pop.	
17 ſrjeda	Inozenza	Margarethy	5 Charitiny	6 26	5 3	☾	0 54	
18 ſchtw.	Lufaſcha ev.	Lufaſcha	6 Dom. pat.	6 27	5 2	☾	2 4	
19 pjatk	Ferdinanda	Beſtr. ſ Alf.	7 Sergija	6 29	5 0	☾	3 14	
20 ſobot.	Wendelina	Streneja	8 Pelagija	6 31	4 58	☾	4 24	
43. tndžen.	Tekt dop.: Mat. 25, 1—13.; pop.: Mat. 12, 16—30; Ruth. 1, 15—17.; Eſh. 5, 25.							
21 njedž.	21. n. p. ſ. tr.	22. n. p. ſwj.	9 20. n. p. sj.	6 33	4 55	☾	5 35	
22 pōndž.	Kordule	Kordule	10 Eulampa	6 35	4 53	☾	ſth. pop.	
23 wut.	Severina	Wendelina	11 Filipa	9 36	4 51	☾	4 47	
24 ſrjeda	Salomy	Rafaela	12 Proba	6 37	4 50	☾	5 14	
25 ſchtw.	Wylema	Khryſantha	13 Karpa	6 39	4 48	☾	5 51	
26 pjatk	Hioba	Evanafa	14 Nazarija	6 41	4 46	☾	6 44	
27 ſobot.	Sabiny	Luciana	15 Euthym.	6 43	4 44	☾	7 53	
44. tndžen.	Tekt dop.: Mat. 18, 21—35; pop.: Mat. 21, 28—31; 1. Mojj. 39, 2—5.; Mat. 23, 27—28.							
28 njedž.	22. n. p. ſ. tr.	23. n. p. ſwj.	16 21. n. p. sj.	6 44	4 42	☾	9 14	
29 pōndž.	Narciſa	Narciſa	17 Hozeasa	6 46	4 40	☾	1041	
30 wut.	Klaudija	Klaudija	18 Luk. w.	6 48	4 38	☾	ſt. dop.	
31 ſrjeda.	Stw. refor.	Wolfganga	19 Joela pr.	6 50	4 36	☾	0 8	

☾ Młody
mjeſ. 16. okt.
wječor 10 h.
48 min. ma
jaſnie njebjō je
ſymu.

☾ Prēni
bērl. 14. okt.
rano 4 hodžn.
34 min. pſchi-
njeſe kurjawu
deſchczikom.

☺ Polny
mjeſ. 22. okt.
dop. 8 hodž.
20 min. poſtaje
na wētkſtoje a
deſchcz. wjedro.

☾ Poſleni
bērl. 29. okt.
pop. 3 hodžn.
11 min. ma
njewoſtajne
wjedro.

**Stolětna
protyka:**
1. do 6. rjenje
a jaſnje a ſ
džetom mjeſ-
tjenje wot 8.
do 13. po-
mručžene njebj.
a ſymne dnj;
wot 15. do 19.
wētkſtoje,
deſchczkoje, a
hačž do kōnca
njewoſtajne
wjedro.

1. Kafezy.
Djernačizy.†
Grabin.†
2. Gaſym.†
Luboraſ.†
3. Druž.†
Schērachow.†
4. Njeſwa-
czidlo.*
Kraſow.†
Khoczebas.†
5. Kulow.†
Zybalin.
6. Baſſyn.†
7. Kadeberg.*
8. Lubin.*
9. Biſtopizy.*
Kinsbōrk.*
Lubij.†
Kōſtkow.†
10. Beſkow.†
Ruſow.†
11. Gotoſchin.†
Wetoſchow.*
12. Gaſſchtrōw.*
Woſpōrk.*
Kadmērizy.
Hychwald.
Zahań.†
Rumburg.†
23. Brody.†
13. Nowe Wjeſto
pola Stolpnja.
27. Drjōw.*
14. Ruſland.†
30. Piżn.†

**Wopomnjenja
hōdne dnj:**
27. Schimana
Judaiſcha.
31. Sawjedženi
reformarzije.
1. Dawki ſa
wopalenſtu
poſladnizn.

1877. November, nasymnił, ma 30 dnjow.

Měšaczkowe
přehemjenjen.
Wjedro.
Stoletna
protyka.

Sermanki
a
řtótne wiki.

Lydjenje a dnj.	Porjedjena protyka		Stara julianška Oktober.	☉		Měsće namjen.	☾ řh.řho. h. m.
	evangelška	katholška		řab. h. m.	řhov. h. m.		
1 řctw.	Wřch. řwjat.	Wřchitř. řwj.	20 Artimija	6 53	4 33		1 34
2 pjatř	Wřchěch duřch	Wřchitř. duřch	21 Hilariona	6 55	4 31		3 0
3 řobot.	Řuberta	Řuberta	22 Albercija	6 57	4 29		4 26

45. tydžen. Text dop.: Mat. 22, 15—22.; pop.: Mat. 12, 41—45.; 2 Mořj. 5, 1—4.; řaf. 4, 2—3.							
4 njedž.	23. n. p. ř. tr.	24. n. p. řwj.	23 22. n. p. řj.	6 58	4 28		5 54
5 póněž.	Blandin.	Zacharija	24 Arethasa	6 59	4 27		řh.řho. 34 min.
6 wut.	Leonhrd.	Leonharda	25 Marianny	7 1	4 25		řafne wjedro.
7 řjeda	Erdmana	Engelberta	26 Demetriř.	7 3	4 23		☺ Polny
8 řctw.	Emmerifa	Godofreda	27 Nestora	7 5	4 22		měř. 20. nov.
9 pjatř	Bořidara	Urřina	28 řčěpana	7 7	4 20		wječřor 11 řd.
10 řobot.	Marć. Luth.	Řroba	29 Anastasi.	7 8	4 18		9 min. pořaje na wětr a mo- řre wjedro.

46. tydžen. Text dop.: Mat. 25, 31—46; pop.: Mat. 20, 20—28; řej. 55, 8—9.; řit. 1, 20—11.							
11 njedž.	24. n. p. ř. tr.	25. n. p. řwj.	30 23. n. p. řj.	7 10	4 15		9 25
12 póněž.	Modesta	Levina	30 Stachysa	7 12	4 13		10 39
13 wut.	Arkadija	Staniřława	1 novembr.	7 14	4 12		11 49
14 řjeda	Levina	Klementiny	2 Ancida	7 15	4 11		řh. dop.
15 řctw.	Leopolda	Leopolda	3 Aceptim.	7 16	4 10		0 58
16 pjatř	Edmunda	Edmunda	4 Joanicija	7 18	4 9		2 8
17 řobot.	Řuga	Řehorja ř W.	5 Galantija	7 20	4 7		3 19

47. tydžen. Text dop.: Mat. 24, 15—22; pop.: Mat. 13, 47—50.; řiřiřř. řaf. 8, 11—13.; řaf. 1, 12.							
18 njedž.	25. n. p. ř. tr.	26. n. p. řwj.	6 24. n. p. řj.	7 22	4 8		4 32
19 póněž.	Řilźbjět.	Řilźbjety	7 Hieron.	7 24	4 6		5 49
20 wut.	Emilije	Benigna	8 Michałaj.	7 25	4 5		řh. vop.
21 řjeda	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9 Onesifora	7 27	4 4		3 49
22 řctw.	Čāzilije	Čācilije	10 Erasta	7 29	4 3		4 38
23 pjatř	Řofut. pjatř	Felicity	11 Menasa	7 30	4 2		5 43
24 řobot.	Řhryřogena	Řan. řř.	12 Nila	7 32	4 1		7 3

48. tydžen. Text dop.: řan. 12, 44—50.; pop.: řjew. ř. 3, 15—17.; řř. 16, 8—11.; 1 řor. 15, 58.							
25 njedž.	26. n. p. ř. tr.	27. n. p. řwj.	13 25. n. p. řj.	7 33	4 0		8 28
26 póněž.	Řonrada	Řonrada	14 Filipa řap.	7 34	3 59		9 55
27 wut.	Řunczer.	Řirgilija	15 řap. pōřt.	7 36	3 58		11 21
28 řjedu	Řuffa	Řořřhena	16 Mateja	7 38	3 58		řh. dop.
29 řctw.	Řaltera	Řaturnina	17 Řeh. th.	7 39	3 57		0 45
30 pjatř	Řandrija	Řandrija	18 Platona	7 41	3 56		2 8

☉ Mlodý měř. 5. nov. dop. 9 hodřin. 37 min. ma beřchěř a řymu.

☾ Přeni řěřř. 13. nov. řano 0 hodř. 34 min. přřin. řafne wjedro.

☺ Polny měř. 20. nov. wječřor 11 řd. 9 min. pořaje na wětr a mořre wjedro.

☾ Řořřeni řěřř. 27. nov. wječřor 10 řd. 55 min. přřin. měře čřopřřře wjedro.

Stoletna protyka.

1. hacž do 14. beřchěř a řyma; 16. řje řněř. 17. do 20. beřchěř; 21. do 26. čřopto a řjenje řař w řěčje.

Wopomnjenja hōdne dnj:

1. Řralowřře dawř.

4. Řjermuřřa: Řariřta, řucziňjanřka, mařřchjanřka, porřřiřřa, měřččzanřka, buřřčanřka, malořbudřřchčzanřř. 12. Řjermuřřa minarřřa, řłuffchjanřka, řarčččanřka; atř.

23. Řofutny pjatř w řaf. řřej.

30. Řandrija.

1877. December,

hodownik,

na 31 dnjow.

Węszaczkowe
pŝchemienjenj.
Wjedro.
Stołćtna
protyka.

Germanija
a
ŝkótne wiki.

Dydzjenje a dny.	Porjeczena protyka.		Stara julianska November.	☉		Wjeŝŝte mjanjenj.	☾ ŝh. ŝh. h. m.
	evangelŝka.	katholiŝka.		ŝhad. h. m.	ŝhow. h. m.		
1 ŝobot.	Longina	Longina	19 Obadja	7 42	3 55	☿	3 31
49. tydżeń. Text dop.: Romŝ. 13, 11—14; pop.: Jan. 15, 1—15.							
2 njedź.	1. n. adventa	1. n. adventa	20 26. n. p.sj.	7 44	3 55	♄	4 58
3 pónďź.	Franza Kav.	Franza Kav.	21 Mar. wop.	7 45	3 54	♃	6 24
4 wut.	Borbory	Borbory	22 Pilemona	7 46	3 53	♂	ŝh. pop.
5 ŝrjeda	Amoŝa	Abasa	23 Reh. agr.	7 48	3 53	♁	3 38
6 ŝchtw.	Miklawŝka	Miklawŝka	24 Khrysog.	7 49	3 52	♂	4 39
7 pjat	Martwarda	Ambroŝija	25 Katrziny	7 50	3 52	♂	5 50
8 ŝobot.	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Alypija	7 51	3 52	♂	7 6
50. tydżeń. Text dop.: Jap. ŝ. 3, 22—25; pop.: Mat. 5, 17—19.							
9 njedź.	2. n. adventa	2. n. adventa	27 1. advent.	7 52	3 52	♂	8 20
10 pónďź.	Judithy	Judithy	28 ŝćěpana	7 53	3 52	♂	9 32
11 wut.	Damaŝa	Damaŝa	29 Paramon.	7 54	3 52	♂	10 43
12 ŝrjeda	Epimacha	Magencija	30 Handrija	7 55	3 52	♂	11 51
13 ŝchtw.	Lucije	Lucije	1 decembra	7 56	3 52	♂	ŝh. dop.
14 pjat	ŝfidora	Epiridiona	2 Habakuk.	7 57	3 52	♂	1 1
15 ŝobot.	ŝgnazija	ŝonathana	3 Cefanja	7 58	3 52	♂	2 12
51. tydżeń. Text dop.: Kol. 1, 12—15; pop.: Mat. 11, 2—10.							
16 njedź.	3. n. adventa	3. n. adventa	4 2. n. adv.	7 59	3 52	♂	3 26
17 pónďź.	ŝjaafa	Łazara	5 Sabasa	8 0	3 53	♂	4 43
18 wut.	Wunibalda	Wunibalda	6 Mikław.	8 0	3 53	♂	6 4
19 ŝrjeda	ŝkwatember	ŝuche duh	7 Ambroŝij.	8 1	3 53	♂	7 20
20 ŝchtw.	Ammon.	Łiberata	8 Patapija	8 2	3 54	♂	ŝh. pop.
21 pjat	Dom.	Domafŝ. jap.	9 Hany p.	8 2	3 54	♂	4 42
22 ŝobot.	Beaty	Demetrija	10 Minasa	8 3	3 54	♂	6 9
52. tydżeń. Text dop.: Jan. 1, 1—4; pop.: Jan. 1, 19—27.							
23 njedź.	4. n. adventa	4. n. adventa	11 3. n. adv.	8 4	3 55	♂	7 39
24 pónďź.	Łatorziza	Łatorziza	12 Spirid.	8 4	3 56	♂	9 8
25 wut.	Boź. dzeń	Boźi dzeń	13 Eustracij.	8 4	3 56	♂	10 33
26 ŝrjeda	2. ŝw. hodow	2. ŝw. hodow	14 Thyria	8 5	3 57	♂	11 57
27 ŝchtw.	Łana ev.	Łana jap.	15 Eleuther.	8 5	3 58	♂	ŝh. dop.
28 pjat	Łj. dźećzi	Łjew. dźećz.	16 Haggaja	8 5	3 59	♂	1 20
29 ŝobot.	Łonathana	Dom. biŝt.	17 Daniela p.	8 5	4 0	♂	2 44
** Text dop.: Jaf. 4, 13—15. pop.: Mat. 25, 14—30.							
30 njedź.	Ł. p. hodź.	Ł. p. hodź.	18 4. adven.	8 5	4 0	♂	4 8
31 pónďź.	Łylbeŝtra	Łylbeŝtra	19 Bonifaca	8 5	4 1	♂	2 44

☉ Metody
wjeŝ. 4. deźbr.
wojeczor 10 hod.
ŝymne wjedro.

☾ Prěni
bėrtł. 12. deź.
wojeczor 10 hod.
24 min. poŝaje
na wėtr a ŝneħ.

☺ Poŝny
wjeŝ. 20. deź.
pop. 0 hod. 41
min. pŝchunje
mjerŝunjenje.

☾ Poŝleni
bėrtł. 27. deź.
rano 7 hod. 9
min. ma ŝrěnju
ŝymu ŝe
ŝneħtom.

- Budyŝcin.*
- Kalawa.*
- Łaŝhu.†
- Łjeħwa-
ćziblo.*
- Ł0. Dźeħe.
- Łowofałz.
- Łrjowł.
- Łroby.†
- Łrėbule.
- Łrėbł.
- Łitoraz.
- Łarŝeħ.
- Łuboraŝ.†
- Łuhland.
- Łuħałow.†
- Łojereħy.†
- Łulow.†

Stołćtna
protyka:
1. a 2. ŝneħ;
3. do 8. nje-
wobŝtajne wje-
dro; 10. wulki
ŝneħ a wulka
ŝyma; 13. a 14.
ŝneħ; 16. do 20.
jaħne wjeħjo a
Łara ŝyma; 21.
ħač do Łónza
ŝymne wjedro.

- Wopomnjenja
hėdne dny.
- Łorbory.
  - Łwatem-
ber.
  - Łomafŝka.
  - Łatorziza.
  - Łoħi dzeń.
  - Łylbeŝtra.
  - Łralowŝka
renta.

Wuliczbowanje danje.

Rapi- tal.	3 Procent.		3 1/2 Procent.		4 Procent.		4 1/2 Procent.		5 Procent.		Rapi- tal.
	létnje marf	měšacznje. marf / up.	létnje marf	měšacznje. marf / up.	létnje. marf	měšacznje. marf / up.	létnje. marf	měšacznje. marf / up.	létnje. marf	měšacznje. marf / up.	
mf. 1	3	3/10	—	3/10	4	4/10	—	4/10	5	5/10	marf 1
5	15	1/3	—	1/3	20	1/7	—	1/9	25	2/1	5
10	30	2/5	—	3	40	3/4	—	3/8	50	4/2	10
15	45	3/8	—	4/5	60	5	—	5/7	75	6/3	15
20	60	5	—	6	80	6/7	—	7/5	—	8/4	20
25	75	6/3	—	7/5	—	8/4	—	9/8	25	10/5	25
30	90	7/5	1	9	20	10	—	11/3	50	12/5	30
35	5	8/8	1	10/2	40	11/7	—	13/2	75	14/6	35
40	20	—	1	11/7	60	13/4	—	15	—	16/7	40
45	35	11/3	1	13/2	80	15	—	16/9	2	18/8	45
50	50	12/5	1	14/6	—	16/7	—	18/8	2	20/9	50
60	80	15	2	17/5	40	20	—	22/5	3	25	60
70	10	17/5	2	17/5	80	23/4	—	26/3	3	29/2	70
80	20	20/5	2	20/5	20	26/7	—	30	4	33/4	80
90	40	23/4	2	23/4	30	26/7	—	33/8	4	37/5	90
100	70	26/3	3	26/3	60	30	—	37/5	5	43/7	100
200	—	29/2	3	29/2	—	33/4	—	50	—	—	200
300	—	58/4	7	58/4	—	66/8	—	50	—	—	300
400	—	87/5	10	87/5	—	—	—	13	15	—	400
500	12	16/7	14	16/7	—	1	1	18	20	1	500
1000	30	45/9	17	45/9	—	1	1	22	25	1	1000
5000	150	91/7	35	91/7	—	3	3	45	50	4	5000
10000	300	14	175	58/4	—	16	16	225	250	20	10000
		29	350	16/7	—	33	33	450	500	41	

Wuliczbowanje, tak wyššo punit přisjónže, hdyž žentna 1, 2, 3 a t.d. maršow płacži.
 Punit přšwežo tak wjele up. płacži, kaž žentna 1 maršow.

U na wopaf:

Žentna 1 přšwežo tak wjele maršow płacži, kaž punit up.

Wzliczbowanie placziny fija abo metra, hdyž starý šaffi łóbcz 1 np. hacz 1 mfu placz.

šdyž starý šaffi łóbcz pla- czi:		dša placz fii abo meter.		šdyž starý šaffi łóbcz pla- czi:		dša placz fii abo meter.		šdyž starý šaffi łóbcz pla- czi:		dša placz fii abo meter.		šdyž starý šaffi łóbcz pla- czi:		dša placz fii abo meter.	
marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.
—	1	—	18	—	17	—	30	—	33	—	58 ₃	—	49	—	86 ₅
—	2	—	3 ₅	—	18	—	31 ₈	—	34	—	60	—	50	—	88 ₃
—	3	—	5 ₃	—	19	—	33 ₅	—	35	—	61 ₈	—	51	—	90
—	4	—	7 ₁	—	20	—	35 ₃	—	36	—	63 ₆	—	52	—	91 ₈
—	5	—	8 ₈	—	21	—	37 ₁	—	37	—	65 ₃	—	53	—	—
—	6	—	10 ₆	—	22	—	38 ₈	—	38	—	67 ₁	—	54	—	—
—	7	—	12 ₄	—	23	—	40 ₆	—	39	—	68 ₉	—	55	—	—
—	8	—	14 ₁	—	24	—	42 ₄	—	40	—	70 ₆	—	56	—	—
—	9	—	15 ₉	—	25	—	44 ₁	—	41	—	72 ₄	—	57	—	—
—	10	—	17 ₇	—	26	—	45 ₉	—	42	—	74 ₂	—	58	—	—
—	11	—	19 ₄	—	27	—	47 ₇	—	43	—	75 ₇	—	59	—	—
—	12	—	21 ₂	—	28	—	49 ₄	—	44	—	77 ₉	—	60	—	—
—	13	—	23	—	29	—	51 ₂	—	45	—	79 ₅	—	65	—	—
—	14	—	24 ₇	—	30	—	53	—	46	—	81 ₂	—	70	—	—
—	15	—	26 ₃	—	31	—	54 ₇	—	47	—	83	—	75	—	—
—	16	—	28 ₂	—	32	—	56 ₅	—	48	—	84 ₇	—	80	—	—

Wzliczbowanie placziny nowebo luta, hdyž starý lut placz 1 np. hacz do 1 mf.

šdyž starý lut placz:		dša placz no- wy lut.		šdyž starý lut placz:		dša placz no- wy lut.		šdyž starý lut placz:		dša placz no- wy lut.	
marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.	marf	np.
—	1	—	0 ₆	—	11	—	6 ₆	—	21	—	21
—	2	—	1 ₂	—	12	—	7 ₂	—	22	—	24
—	3	—	1 ₈	—	13	—	7 ₈	—	23	—	27
—	4	—	2 ₄	—	14	—	8 ₄	—	24	—	30
—	5	—	3	—	15	—	9	—	25	—	33
—	6	—	3 ₆	—	16	—	9 ₆	—	26	—	36
—	7	—	4 ₂	—	17	—	10 ₂	—	27	—	39
—	8	—	4 ₈	—	18	—	10 ₈	—	28	—	42
—	9	—	5 ₄	—	19	—	11 ₄	—	29	—	45
—	10	—	6	—	20	—	12	—	30	—	48

Wschidawk.

1.

a) Něwotre europiske kraje

se šwojimi wobhydlerjemi po najnowišchim ludlicženju w l. 1875 a se šwojimi wjetchami.

Němski kraj: 9817 □mil a 42,757,812 wobhydlerjow; kěžor Wylem, rodž. 22. měrza 1797; ženjeny i Augustu wajmarisku prynzešynnu; kěžoriski kón-prynz: Bjedrich Wylem, rodž. 18. oktobra 1831.

Sakska ma 272 □mil a 2,750,416 wobhydlerjow; kral Bjedrich Albert, rodž. 23. haperleje 1828; ženjeny i prynzešynnu Karolu i Wasa, rodž. 5. augusta 1833. Kónprynz Bjedrich August Surij, rodž. 8. augusta 1832; ženjeny i portugalskeje prynzešynna: Hanu Marju, rodž. 21. julija 1843.

Brujska ma 6326 □mil a 25,772,562 wobhyd.; kral: Wylem I., rodž. 22. měrza 1797.

Bajerska ma 1377 □mil a 5,024,832 wobhyd.; kral: Ludwik II. rodž. 25. augusta 1845.

Wúrtembergiska ma 354 □mil a 1,881,505 wobhydlerjow; kral: Korla, rodž. 6. měrza 1823.

Badenska ma 273 □mil a 1,506,531 wobhyd.; wójwoda: Bjedrich, rodž. 6. septembra 1826.

Awstria ma 11,306 □mil a 35,904,435 wobhyd.; kěžor: Franz Josef, rodž. 18. augusta 1830.

Italiska ma 5370 □mil a 26,716,809 wobhyd.; kral: Viktor Emanuel, rodž. 14. měrza 1820.

Franzowska ma 9599 □mil a 36,469,826 wobhyd.; prašident republiki: MacMahon, rodž. 13. julija 1808.

Šendželska ma 5697 □mil a 31,817,108 wobhyd.; kralowa: Viktorija, rodž. 24. meje 1819.

Španiska ma 9076 □mil a 16,374,844 wobhyd.; kral: Alfons XII. rodž. 1857.

Portugaliska ma 1623 □mil a 3,996,000 wobhyd.; kral: Ludwik I., rodž. 31. oktobra 1838.

Ruska ma 96,850 □mil (w Europje) a 72,195,405 wobhyd.; kěžor: Alexander II., rodž. 29. hap. 1818.

Turkowska ma 6302 □mil w Europiskeje, i žyła i asijskimi krajami 38,034 □mil a 11 mill. wobhyd.; kěžor: Abdul Hamid rodž. 9. februara 1830.

b) Po najnowišchim ludlicženju w l. 1875 maju w Sakskej: Draždzany: 197,295 wobhydlerjow:

Lipst: 127,387

Chemnitz: 78,209

Zwickau: 31,491

Plauen: 28,753

Freiberg: 23,559

Glauchau: 21,743

Meerana: 21,277

Žitawa: 20,477

Crimmitschau: 17,649

Budyščin: 14,709

Reichenbach: 14,620

Miščno: 13,002

Annaberg: 11,725

Werdau: 11,689

Döbeln: 10,969

Großenhain: 10,686

Pirna: 10,581

Kamjeňž: 6,784

Lubij: 6,226

Wiskopizy: 4,022

Bjernacžizy: 1,555

Kinsbórt: 1,926

Nowosalz: 1,125

Wostrowž: 1,556

Polcžniza: 2,852

Scherachow: 2,569

Stolpny: 1,397

Wospórt: 1,141

w němskim kraju: Barlin: 968,634 wobhyd.

Hamburg: 264,675

Wrótšlaw: 240,471

Wnichow: 193,360

Röln: 150,093

Magdeburg: 124,233

w němskim kraju: Kralowz (Königsb.): 119,127 wobyd.
 Hannover: 107,063
 Frankfurt a/M.: 103,231 "

w němskim kraju: Gdanšk (Danzig): 99,093 wobyd.
 Stuttgart: 98,514
 Straßburg: 94,257 "

2.

Pomhaj Bóh wam!

Dy njedyrbiš mordowac, praji pjata kašń! —
 Kaški je to sapočatk, kaške je to pomhaj Bóh, bu-
 dźecze hebi myšlic, hdyž to čítacze! Njedźiwajecze so!
 We wschitkich nowinach, w němskich tak derje kaž w
 šerbškich, nětk so pišce wo šerwowym krejpschelecju,
 kotrež so w ranišchim kraju na wójnje Turkow a
 Šerbow stawa. Šewak tež so w nich tež husto po-
 wjesće namakaju wo tym, so je so w městach kaž
 na wšach tu a tam hwošne mordowanje stało a so
 šu ludžo, mužojo kaž žony, hebi žiwjenje šami wšali.
 Dha so to praščenje šamo wot so šběhnje, kaš dha
 š pjatej kašńu steji? Škaczi wona hišcže abo je
 wona horješběhnjena? Njeje to wjazy Boža wola,
 so šo jeho bojimy a jeho lubujemy, so bychmy šwo-
 jemu bližšchemu na jeho čžele žaneje škody abo
 škóšcže nječinili?

Mo, moji lubi čítarjo, my derje šnajemy to
 stare Šnjefowe wěščenje, kotrež je profeta Micha
 pschipowjedak: w pošlenich dnjach budže hora, na ko-
 trež teho šnjesa dom steji, wěšcže wyschšcha, dylži
 wschitke hory a wysche wschitkich horow powyschena;
 a ludy poběhnu š njej a wjele póhanow póndže a
 budža prajic: pójce, džimy horje š horje teho šnjesa
 a š šhěži teho boha Šakuboweho, so by naš wučil
 šwoje pucže a my šhodžili na jeho šchčžškach; psche-
 tož š Ziona budže šakon wuńcž a šlowo teho šnjesa
 š Šerusalem; wón budže šudžicž bjes wjele ludami
 a móžnych póhanow šhoštacž š dalokich krajow; woni
 budža wot šwojich mjeczow radlizy a wot šwojich
 hlejow šerpy čžinicž; žadyn lud njebudže pschecžiw
 druhemu mjecz pošběhnyč a njebudža wjazy wuknyč
 wojowacž; a kóždy budže bydlicž pod šwojim wino-
 wym pješkom a figowym šchtomom bjes štrachosče.
 Wdy drje hebi prajimy, so tute pošlenje čžahy hišcže

tu njejšu, w kotrychž škoty měr šwoje šchidleschka
 wysche ludow semje wupšchestrjecž a wyscheje wójny
 kónz tu na šemi budže. Š napschecža temu žadyn
 lětdžšak haj! žane lěto šo njeminje, w kotrymž žane
 krejpschelecže, žana wójna bjes šamymi šchescžijanami
 njeby byla. Njewótšja dha šo we wschěch krajach te
 šerpy, kotrež na bitwišchčžach čžlowjekow šyčžeja po
 tyšazach? Njewucža šo našci młodženzy, kotšiz do
 wojerskeje šlužby štipicž maju, š krutym waschňjom
 na to, mjecže a ššelby wuschitnje načžicž, šo bychu
 mušzy wojowali w krawnej bituje. Nještej žyla
 šchescžijanška Šuropa š lutymi nowymi brónjemi hacž
 do šhije wobronjena, so by, hdy by wójna wudyrka,
 kóždy lud š mozu druhi nadpanycž a pod krawnym
 mordowanjom pschewinycž móhš?

Wójna nicžo njeje, dylži krawne mordowanje,
 rjekm Menonitojo a Duškarjo, kotšiz po wustawje-
 njach šwojeho wěruwusnacža šo powołaja na pjatu
 kašń Mojšašoweho šakonja a na ewangelijon Šesom
 Šhryšta; woni šo pschecžiwja jako wojazy do wójška
 štipicž, so njebychu trjebali do wójny čžahnyč, we
 kotrež šo tuto mordowanje a š tym šjawny hrěch
 štanje! Našche krajne šakony a wustawjenja w našchich
 šchescžijanškich krajich temu pak njedawaja škacžicž.
 Wjele bóle šo tu praji, te čžahy hišcže njejšu, so
 žana wójna njeby nastacž móhš a krejpschelecže w
 njej žane mordowanje njeje. Ale kaž šchescžijanška
 wyschňosč mjecz nošy, so by prawo a prawdu šaki-
 tała a měr, kubš, čžescž a dobre mjeno šwojich pod-
 danow napschecžiw šlym a ššnym škazerjam a ru-
 bježnikam tutych drohich kubšow šastupiša, tak tež šche-
 scžijanšy wjetchojo a šnježa a ludy šo wojowanja
 pschecžiwu tym šwinycž njemóža, kotšiz měr kaža a š
 njeprawdu jich nadběhuj, so bychu jim šchodu čžinili.
 Woni njemóža hebi to lubicž dacž, hdyž drusy wjet-
 chojo abo ludy do jich krajow šo š mozu šamaju,
 wšy a měšta wurubja abo je hebi podčžihnyč čžzedža.

Tehdy su muřowani, řo wobaracŕ, a dofelŕ to bjes krejpschelecŕa řo ŕtačŕ njemoŕe, dha to řadyn hrěch njeje. Haj wono řo praji: tajki krótki njeměr, kotremuŕ řo wójna rěka, dyrbi řo w Boŕim njenje a po Boŕej woli řapocŕecŕ, řo by dołhemu řtemu jědoŕtemu njeměrej řwěta řo wobarała a wjetřche řkaŕenje, hacŕ wójna je, wot cŕłowjeřtwa řo wotwobrocŕilo. Šcho je ř tym prawje abo njeprawje rycŕane, to tudy wuřudŕicŕ njimamy. To pak wěmy, řo tať dołho hacŕ řwět řteji, je wójna byla a je řo wjele mordowanja řtała. ředyn narod je ř druhim do njejednoty přchiřchoť řwětnych naleŕnořezow dla. Šsameje wěry dla buchy dołholětne krawne wójny wjedŕene a řami řřhesŕijenje najdřóŕřcheho kubla dla, kotreŕ maju, je řurowořezŕ tych řónzowachu a řabijachu, ř kotrymŕ jako bratřja a řotry w dobrym měře ŕiwi byčŕ dyrbjeli. řyłe ludy řu, hdyŕ přřes leřnuch tyranow cŕiřcheŕeni a cŕiwilowani řu byli a řpřchah njeprawdy dlěje řeŕerpliwje njeřeŕ njeřbu móhli, řa brón přchimali a w řběŕkach a revoluzijach řwojemu hněweŕ knjeŕicŕ dali, řo řu řebi je řerpow hlebije a ř radliŕow njecŕe wurđełali. To řo teŕ přchichodnje tať řněje, hacŕ runje to ewangelijon teho měra řo přeđuje. Wójna a mordowanje w njej njeřařtanje, tať dołho hacŕ řwět řtačŕ a w nim hrěch knjeŕicŕ budŕe. řrawdořeŕ pořběhuje lud, hrěch pak je ludy řkaŕenje.

W nowinach řo pak niŕ jenoŕ wo krejpschelecŕu w wójnje piřche, ale teŕ wo wřchelakim mordowanju, kotreŕ řo w městach a na wřbach řřjedŕ najleřřcheho měrneho eŕařa řtanje, řo řo jenemu řda, jako bychmy niŕ w řřhesŕeŕijanjim kraju, ale řřjedŕ póhanřtwa řiwi byli. Wřmi řebi nowiny do rukow, kotreŕ chzeřch, dha móŕeřch cŕitačŕ, řo je řo w Londonje, w Pařiřu, w Barlinje, w Winje, w Draŕŕŕanach abo w někaŕej pruřkej, řakřkej abo zuřej wřby někaŕje hřořne mordarřtwa řtała. Š wěřtořezŕ móŕu tebi prajicŕ, řo řóŕde cŕiřlo, njech je budyřich abo draŕŕŕanjich powjeřezow, ř nahimi a wobřchěrnymi řłowami wczŕpnym a lacŕnym nowiny cŕitarjam někaŕji ŕalořny a bjesbóŕny řtuff wopiřche, řo paduchřtwa dla řu muŕa abo řonu huřto řřjedŕ běkeho dnja morili, řo řu abo wječŕenja abo njepřchecŕełřtwa dla na hařach abo torhořcheŕach jeneho abo drugeho řabili, řo je muŕ řonu haj řame

đŕečŕi w hněwe abo w pjanoeřci řřónzowať, řo je mandŕelřki mandŕelřku, haj řamo đŕečŕo řwojim řtařřchim pjenjeŕneje lubořeŕi dla ř jědom řawdała, abo řo je řo na druge leřne bjesboŕne wařřnjne druhich winow dla někaŕje hřořne mordowanje řtała.

Wudawarjo wřřhědnje wurhadŕaŕyŕch nowinow, hdyŕ chŕeđŕa wobřtejecŕ, dyrbjja wřřch a mudrořezŕ na to řmyřleni byčŕ, řo řwojich cŕitarjow ř tajkimi a hinajřkimi nowinkami řwjeřela. Š cŕim dha bychu hewať řwoje cŕiřla pjełnicŕ a řwoju papjeru nałožicŕ chŕyli, hdyŕ řo jim taŕje njeřtuffi njebychu pořkicŕałe. řlaj! huřto je řo řtała, řo řebi drugeŕ to a druge řu wurmyřlili a wurnamakali, řchoŕ wěrně njeje, řo by móhli něřcho noweho řwojemu pořkucharřtwa jako witanu zyrobnu přjóđkřtaŕicŕ. Š teho přchidŕe, řo řo něť, hdyŕ řo něhđŕe někaŕji hřořny njeřtuff poda, to do řwěta wurubi a řo to wonhlada, jako by na řwěcŕe hórje byłe, dyŕli hdy přjedy. Te řame řle hrěchi řu řo woběřchle, tať dołho hacŕ řwět řteji, my jenoŕ wo nič tať wjele njeřřmy řhonili, dofelŕ teŕko nowinow řenje bylo njeje, řaŕ đŕenřniřchi đŕeni. Něť pak tať je, řo potom, hdyŕ řo w bliřtořeŕi abo w najdalřchim kucŕiku Ęuropy abo Ameriki něřcho teho runja řtanje, to hnydom wřřhitte pjera nowinkarjow wurleřkaju. řřchi tym je pak najřpodŕiwniřche a najhórřche, řo cŕitarjo to najradřcho cŕitaju, řo řa tajkimi wěŕami najbóle řeđŕa a nad nimi řwoje najwjetřche wjeřele maju. Te waŕniřche naleŕnoře kraŕneho řboŕa abo Boŕeŕo kraleřtwa jim tať na wurtořje njeleŕa, jako taŕje powjeřeŕe wo mordowanju, kranjenju, rubjenju a řónzowanju, kotreŕ ř řřanyimi řłowami wopiřane a ř wobrařami wotřnamjenjene do řo řeru, jako by jich duřche řbóŕnořeŕ wot teho wotwiřowala. řřchi tym ja jenoŕ na řón bjesbóŕny njeřtuff dopominam, řiŕ je řo řaňđŕene lěto w bremenřkim přchitawje přřes jeneho jeničŕkeho muŕa, wěřteho řhomařa, podať, řiŕ je ře řwojeŕ mordarřkej mařřinu, přřes řotruŕ chŕyřche řóđŕ na morju do řkaŕenja přchinjecŕ, řo by řebi přřes řawěřeŕenje řwojich wěŕow a tworow pjenjeŕny dobyť řhotowať, wjele njewinowatych cŕłowjekow řřónzowať a řujecŕ řaniť. řaŕje bě to tehdy piřanje a powjedanje we wřřchěch nowinach!

Đě to teŕ runje mordarřtwa, řaŕ đre ŕane druge

hiščeje bylo njeje, dha je tola s teho a se wsch:ho, so lud tajke powješčeje šhonicz a czitacz wulke spodobanje ma, srudne snanijo nascheho czaša widžecz. Pšchetož to nihto nječzita, so by šo warnowacz abo wottraschicz dał. Wjele bóle kóždy s farisejskej myšlu pšchi šebi rjeknje: ja šo tebi džakuju, so nješkim tajki, jako drusy ludžo, so nješkim mordač. Šsamo-prawdoščz s tym šo formi a hdyž tajke njeimanstwa a bješbóžnosčeje šo czitaja, dha šebi tón a drugi myšli: s tobu wscho derje steji, ty šy prawy muž a pšhistojna žónka, tajke ty tola nječimisch. Šladaj šo pač kóždy, kiž šebi myšli, so steji, so njepanje!

To wschaf derje pšhidam, so ty, luby czitarjo, nješky hruby mordač w tym smyšlu, so nješky nikoho šabit abo šatšelič abo šajėdoječič. Ty žadyn Šain, žadyn Šhab, žana Šerodias nješky. Ale rozpomni, šchtož knjes Šesuf Šhrystuf pola Mateja 5, 22 praji, a praschaj šo, hacž nješky ženje nikoho hidžič, ženje žane myšle wječzenja, njeopšchecža, šawiščeje w šwojej wutrobje helczič. Špytaj šo, hacž šwojemu šobucžlowjekej ženje žaneje šchody ani škóščeje na jeho cžele nješky cžinič, so jeho nješky hněwač, so jeho w žanej nušy nješky wopušchczič. Wopomni, hacž nješky ty nikomu se šwojimi lóšymi ryczemi abo se šwojimi njeprawymi škuttami, se šwojim kniczomnym waschynjom a žiwjenjom žaneho pohórschenja dač, hacž nikoho nješky š šlemu šawjedł ani s šalschnej wuczbu abo se šakomdženjom nušneho poručzenja w jeho hrěchach wostajič. Šeli šo šy jenož něšchto tajke cžinič, dha šy pjatu kašni pšchstupič, šy potajne mordowanje wobeschol. Šdyž tebe žana šwětna wyschnošcz tajšeho hrěcha dla do pšchepytanja njewošnje, dha tola wěr, so jedyn tebe šnaje, tón wschewědomny Wóh, kiž do potajneho hlada, a tón budže tebe šudžicz, hdyž wschitko na šjawnoščz pšchindže. Šorjeň mordowanja we wutrobje kóždeho teži, pšchetož s wutrobny šle myšle pšchindu. Šdyž šo na šedžbu nješjerješč, dha šo tebi pónđe kaž tannemu, kiž praji: mojej ruzy štej cžistej a wón pač tola na pošlenim kónčžiku maleho poršta kruč blóta měješče. Čžimny wjele bóle w nastupanju a pšchi rozpomnjenju tuteje pjateje kašnje kaž tamny žlonič a rjekimny ponižnje: knježe budž mi hrěšnikkej hnadny!

Druhe srudne snanijo nascheho czaša je to, so je wjele tajkich kšchescžijanow, kotšič šo šami morduja. Njedawno mi knihi do rukow pšchindžechu, w kotrychž šo cži šlicžbowani namašaju, kotšič šu šebi šami žiwjenje wsali. W tych knihach je wot wyschnoščeje šjewjene, so je w l. 1874 w Šakškej 723 wošobow, 563 muškich a 160 žónškich tutón hrěch wobeschko. Wjes nimi šu 3 džeczzi, kotrež hiščeje 14 lét stare njeběchju, 343 ženjenych, 110 šwudowjenych, 313 nježenjenych byle. Čži šu šo abo wobwěšnyli abo šatšepili abo šatšělili abo šo šakšóli abo šajėdoječili abo šo pod kola parnych wošow cžišnyli. Šež te winy, kotrychž dla šu to cžinili, šu w tutych knihach pomenowane, tak daloko hacž je šo to s wěštoščžu wušlědžicz hodžiko. Dha šo tajzy namašaju, kotšič šu s cžezžimi myšlemi abo s nješahojomnymi šhorosčžemi domapytani byli, wulki džěl pač je tajkich, kotšič šu s njerodu a s šidorštwom šwoje šamóženje pšchecžinili abo w mandželštwje w njeměrje a njejednocže žiwi byli. Šnajwjazy je pač tajkich, kotšič šu njeródne a nješchescžijanške žiwjenje we wopikštwje a njeopóczžiwosčzi wjedli. W Šakškej je 723 tajkich nješbožomnych mordarjow ša jene létu bylo! Šajke je to tola srudne snanjo ša naš! Šdže dha je pola nich wěra, lubošcz, nadžija wostaka? Šchto dha šu cži wo pošucže, kotruž šebi ewangelijon žada, wjedžili! Nješku dha tucži ženje ničžo w šchuli wo pjatej kašni kšycheli? Nješwědczi to ša to, so s našchim kšchescžijanštwom jara srudnje a hubjenje steji?

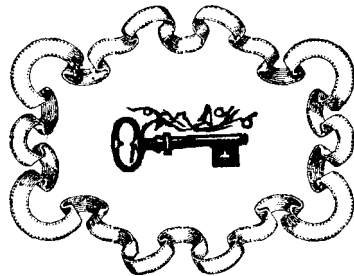
Wyšche tajkich, kotšič šu šo šamych šjawnje škónžowali, je wjele tyšaz, kotšič šu žiwi a tola tón šamny wulki hrošny hrěch woběndu. To šu cži, kotšič we wopikštwje a wobžtranštwje škoczaze žiwjenje wjedu, kotšič palenz do šo žlokaju kaž wodu. Šalenz, praja někotšič, je štrowy, a džělawy muž, kiž w cžezžim džele steji, jón parowacz njemóže. Šchlenčžka palenža, to čženny pšhidacz, w prawym czašu a w dobrej mēnosčzi wupita, wotroščženemu mužej wjele nješchodži. Ale prajče, šchtož čžecze, palenz je jėd a šchtož tutu čžertowšku juchu do šo lije, šebi na šwojej štrowosčzi šchtodu cžini a šo šameho morduje. Šak lóhzy šmyšleny tola našch lud w tym je, šak mačo wón tola wopomni, šchtož š jeho mērej škuzi! W tym šo naj-

waschnjom pólne a sahrodniške płody skónzowacóz abo człowste twardy wobschodźic? Njeje tajke schtodu=czynjenje, njech šo w stróšwosći abo w pianosći, njech šo wjeczenja abo njepšcheczelstwa dla abo s ně=kašjeje drugeje winy stanje, šjawne pšchestupjenje pja=teje kasnje?

Oh! moji lubi, spodzjwona wěz je wo Božim sa=konju. Šdyž my te džešacóz kasnje šlyšchimy: ty dyr=bišch šwjaty džen šwjeczič, ty dyrbišch nana a maczer čzešzič, ty njedyrbišch mordowacóz, dha šo nam se=šdanje, šo nicžo lóže njeje hačz to. Ale hdyž šakon bliže wobhladamy, jeho myšl a jeho duch šjawnišcho pó=šnajemy, šo w jeho šwětle šprawnišcho pšchepytamy, dha naš teho šnješa pšchikafanje bóle móžnišcho trašchi: ty dyrbišch a ty njedyrbišch! Šdyž šmy šebi nětk tak pjatu kasń po wšchěch bołach rozkladowali, dha šo nam tež tak sešdže, šo čzujemy a šhonimy: my šmy tola húbjeni ludžo a njewužitni wotrocžy a šo pra=šchamy: šchtó pał budže wobštacóz pšched tobu, o šnježe!

Jene jenož je, šchtož nam pomhačóz móže a to je, šo my šo jako dobri šchecžijjenje šwěru wo lu=bošcž staramy. Lubošcž bližšchemu nicžo šleho njeczini, lubošcž je šakonja dopjeljenje. Teho dla praju ja: Wóh pomhaj nam t tutej lubošcži. Wobšecžmy šo tutu lubošcž, wona je šwjast došonjenja! Štary po=bóžny předař rjeknje: ach! jene bych ja wulzy rady měł, mjenujzy, lubošcž, kotraž šama wot šebje nicžo njewě, kotraž druhich rady našyčzi a šama hlódna wostanje, tu lubošcž, kotraž bratra napowa a šama lačžnosč čzerpi, kotraž naheho rady wodžewa a šama naha šhodži, kotraž njepšchecžela s wohenja wumóže a šama šo špali, tu lubošcž, kotraž lubuje, hačz ru=nje je šama hidžena, kotraž žohnuje, hačz šo runje šakliwa, kotraž štajnje šašo pšchindže, hačz runje je šastorcžena, kotraž wšchitke šyly šetreje, se wšchitkimi šrudnymi płacže, kotraž šo šama šhoštacóz da a tola wokošča, kotraž pšchindže, přjedy hačz je wošana, tutu lubošcž, kotraž wšcho šnješe, wšcho wěri, wšcheho šo nadžije, wšcho čzerpi, tutu lubošcž bych rady měł. Š te j pomhaj Wóh!

Šudancžka.

Š wuhudanju přenjeho šudancžka, kotrež je š na lěto 1875 nawdało, štaja šo tudy nětotre ryncžl a šachtčki, w kotrychž je wotmoluwenje na praščenje: komuž šo našmu Boženje a wješte šašowidženj praji, date.

Nětk šy šo šašo wrócžila
Š nam šastocžka ty mała,
Šsy wěšče šebi myšliła,
Došcž šymicžka je trała,
Šso w Šserbach lěpe lubi čzi
Hačz w Šurkowškej tej pušcžini.

Tam šty lud s tutym lóšystwom
Čzi ša žiwjenjom šteji;
Šow žiwšch ty šo s pošojom
Wjes štrachošče we meji,
Tam wšchitko hrošnje šafšela,
Tu tebi nicžo njeczinja.

Šsej šwoju šhěžku pšchihotuj,
Šu wurjedž šebi rjenje,
Šchto mjehšeho šej nakladuj,
Wjes džeczi nješy ženje.
Šdyž s jekow wone wuběhnu,
W nej wotuczi wšcho t žiwjenju.

Nětk štarošče pał ša tebe
Wšchaf s nowa budža naštacž;
Šon mlody lud, kiž hlódny je,
Čze wolačž njeb'dže šastacž;
Šhlěb, šhlěb tón, luba macžerka
Šam podaj, prošy čzřjódžicžka.

Mašch runje wjele džělacž ty,
Ty šy wšchaf šjes šrudnošče,
Šdže namšach nučhi, šuntwory,
Nječžinišch šej štarošče,

Ta lubosć wšitko pšchewinje
Kaž runje pola naš to je!

Š druhim hudanczkom staj kórz a schkórz mě-
njenaj. Wóh daj, so móht pilny bur lěta prawje
wjele kórzow s huna, hdyž so žito s zypami mlóczy,
na swoju lubju šypacz. Dofelž pak šu so nam
frěnje žně wobradžite, dha drje so wjele kórzow na
žitne wiki do města njepowjese; kóždy budže s pokojom,
hdyž jenož k mlěczu a k khlěbej došaha. Najwužit-
nišči ptacžk pak je schkórz. Našymu wón s druhimi
pšches morjo čžeňuje, so by so w czoplšich kraju
šahydlík. Ale w nalěczu je wón přeni, kiž so k nam
wróczy a šymy kónz pšchpowjeda. Njech tež šebi
druhdy s twojeho wišchujoweho schtoma w sahródže,
někotre wišchuje lešnje wušchězypnje, njech tebe tež
rošhnuwa, hdyž sraku pšchenzu na poli trochu wob-
kranje; tutón ptacžk je tebi hižom prjedy najwjetšči
wužitk wopokajaš, dofelž je se schtomow schkódne hu-
šanzu a jich ješka šesbėraš. Teho dla kóždy šebi
šamemu najwjetšchu dobrotu wopokaje, kiž tutemu
hwišdarzej, kiž nalěto najrjenišče ranišče thėrlušchi
hwišdacž wě, kžěšku na schtomach s čžašom pšchihotuje
a wobstara, a dyrhjało so to bóle stacž, hačž so
stawa. Pšchetož stary schkórz se žonu a s džěczimi
šobu k temu pontha, so so šad derje radži a so hu-
šancža schkoda pomjenišchi.

Tsecže hudancžko je šlēboro. Někotryžkuliz šebi
to njemyšli, kaš wjele sprózniweho džěka so nałožicž
dyrebi, prjedy hačž je šlēborny tolešk hotowy, kotryž
w twojim dybšaku nobyšch. We hłubiny horow so
sa šlēborom pyta a ryje, na to so šaje, myje, schkrěje,
lije a napošledku so bije. Šdyž pak je so tajki šlē-
borny tolešk, kiž je prjedy do mašchiny wulaty, bje-
wšeho pšchecžiwjenja se šnamjenjom kžěžora a s wo-
porom kraja nabiečž daš, tebi do rukow pšchindže,
dha so na tebe taš rjenje šmėje a so tebi lubi, jako by
twoje najšěpšche šbóže byl. Ale hladaj so, so wón
tebe njebije, hladaj so, so k twojemu štaženju nje-
šluži. Šlaj! čžlowjek sa pjenješami, sa šlēborom a
štotom tu po wšchelkich pucžach, dobrych a štych, honi,
ale hdyž so na kėžbu njebjerje, dha ta pjenježna lu-
bosćž jeho do hele šacžeri. Ša šfizacžki šlēbornikow
je Šesuf Šhryštuf pšcheradženy a Šudašch Ššcharioth

je so s nimi wo šwoju šbóžnosćž pšchinješt. Dopomni
so pak kóždy, so so tuto šlēboro niž jenož k pjenje-
šam njenałožuje a trjeba, so so wšchelake rjane a
krafne wězy a wězki s njeho šhumšchtnje wudžělaju.
Štuš do štwy šlēbornika, tam šlēborne šwonežki wu-
hladašch a pošluchaj na te, kotrež knježa maju šwo-
jich šlužobnikow wołacž, dha šhonišch, so šlēboro je
drohi ale štrašchny kruč pšerschěže, so pak rošom mēcž
je lěpje dyžli šlēboro.

Hudancžko 1.

Wótra šym ja, wěr mi to,
Njejšym jena, moj diwě šmej,
Štošje šmej, oh! džiwaj so,
Twjerdže k šeneš šwofašanej.

Moju šlamu rošdaju
Šako hrošne šwěrjatto,
A s nješ hnydom roštraju,
Šchož mi dašch, najšpěšchnišcho.

Poršty dyrbišch nałožicž
Tši wot pječžich, hdyž je mašch,
S nimi hubu wotčžinicž
Moju, hdyž nje potrebašch.

Daj mi kožu, židu, šlat,
Šrodu, wlošny, papjeru,
Šako rukow šchifny grat
Wšitko rjenje šlonzuju.

4.

Pšchi čžertowni.

Mějach džěda, kiž bė w holanskej wšny s wučerjom. Š
njemu na wopytanjė kšodžach, hdyž bėchu šchulške pró-
šninny. Bė to najrjenišchi čžaš sa mnje a sa mojich
bratrow, pola džěda a wowki někotre nježele pšche-
bwyacž. Džěd měješche rjanu rōžowu šahrodku, w
kotrež bėchu šłódke jahodki našadžane a druhu wulku
se šadowymi schtomami. Tam móžachmy šebi šchcži-
pacž, schtož bė sraše. Wyšche teho měješche luba

wowka w swojimi khlódnymi wjelbje wschelake khamory a kshinje stejo, kotrež najlěpsche wězki w řebí khowachu, s kotrymiž wona nař wofschewjesche. Tam běchu najřlódbsche pjeczenni a řuschene řlowki, kotrež nam wubjernje řlódžachu; tam stejachu hornyki poľne mjedu, s kotrymiž nam wona pomasři toľsto masasche, a ř temu bě wustojna na blinzy pjeczenje, so řo jich najřeř njemožachmy. Oh! pola džěda a wowki bě řjenje, wěrcze mi to. Wo dnjo řwój čař w řahrodži pšhecžinjachmy, w blisřich řerkach a w holi wokoľo běhachmy, w řečžy raki a rybicři łojachmy, na łórnje pořodnjo a řwójaty wjecřor řwonjachmy, so řo nam čař miny, my njewjedžachmy řař. Se řrudnowečju kóždy řař lubemu džědej a wowzy řoženje prajachmy, hdyž pořjnimy nimo běchu. Najřenišcho řo nam pař tam wjecřor lubjesche. Řo wjecřeri mjenujzy řebí řtary džěd řwójtu řrubku řažehli a řo ř nam řynny. Bě to w řahrodže pod řtarej řabľučinu, řpody kotrežež bě řawka řtajena. Na nju řo ře řwojeř doľhej řrubku řynnywřchi nam řařnicři ře řtareho a noweho čařa řpowjedasche a my běchmy jeha najnutriřchi pořřucharjo.

Jedyn řajki wjecřor — řlónčko bě řo řižom řřhowaľo a čiča čmiecřka řahrodju do řchěreho manřela řawalesche — dha běchmy řo řež s džědom pod řabľučinu řeřyřali a jeha wutrobnyje pořřachachmy, so by nam něřchto pořwjedal. Mľo, řjeknu wón, doľeř řeže džeňřa we wřchěm pořne byře, dha čyju wam řrašachmy pořawř pořwjedadž wo rubježnikach a wo jenej holecžy, kotraž je we wulfej řrašořeři řwójjenja wubjernu řhřóľkořež a rořhladnivořež wopořasala. Řowjedajče, luby džědo, wolačachmy wřchihy s jenyu řlóřom, my čyženy nutryje pořřluchadž. Toľřta mřóčel řo s jeha řrubki wali a wón řapocža řakľe ryčječež.

Njedalořo wot jeneho měřta, ř najumjenřchemu dwě hodyňinje wot njeho, běchu w prjedawřchich čařařach hufčiny, kotrymiž čertownja řekachju. Bě to řudy řyle pořte měřto, s ľutnyu řerkami wobrořežene a njebě řaloko a řchěroľo wokoľo njeho řane čľowřke wobydlenje ř namaľanju. Pšchetož wono řo řajesche, so je tam junu čert ře řwójimi wotročřtami řľuboku řamuwuryľ a ju s wodu napjelnil, so by řo tam řupal

a w njeř čľowřke řuřche, kotrež bě pořpanyľ, řepil. Šchťož běřche tam něhdy řtrečřil, temu řo řdasche, řaľo by wřcho řa řchwabelowym řymom řmjerdžalo. Řež řo wo řym ryčjesche, řo řo blisřo čertownje nózne řcherjenja pořasuju a rubježnyzy njedaloko njeř pořtajne řucžiki řaju, s kotrychž w nožach řwoje rubježne čaři wuwjednu.

Jedyn muž pař, řiž řo ani čerta ani rubježnikow njebojesche, řebí řa řunje pořnejř tute hufčiny, řupi a tam řurřke řwarjenja řtaji. Wón řerři s wulkej pořžu wufopa a tam najřenišche pořa a řuti řhotowa. Doľeř běřche to řara pořdný řrud řraja, a wón s wulfej mřdrořežu řwoje řospořařřwo mjeđeřche, dha řa něřotry čař ř wulķemu řohasřtu pořřiněže, řchťož bu řjes ľuđžini řaloko a řchěroľo řnate. Šřwój řyľy dwóř bě ř nufřnyu řwarjeneni kolo wokoľo řawariľ, řwjerde wřota řapojřnyľ a hdyž řwarjenja njeběchu, wřřoku mřurju řtajiľ, so řaž w řwjerdžiňnje byďlesche. Ša ře ľeta, kotrež tam řižom byďlesche, njebě řaneho čerta a řanyh rubježnikow widžil a poř řajřim řo s řymi řwójimi na řym prjedy hřořnje wuwolanyu měře ře ře mēřesche.

Tuťon řur wobřankny junu ř řwójim pořhecřelam na řermuřchu jěč a jeha řona a džěčři mēřachju řo řobu wjeřeč. Řež wřchitkej ře řwojeř řruďhej čzeľeđži wón wotpuřčeři, do blisřeje wřy na řeje řicž, a bu wucžinjene, so řyřbja řo wřchitzy wokoľo řanja řařo řomoj wřóčičež. Řena jenicřka řľužobna holja řyřbjesche řoma wostadž. Mřarja, praji řur ř nej: řladaj řo a wachuj, so nař njewobřranjeja; řurje a wřota řwjerdže řeřankaj a njedaj řřkomu do dwora; řa řre řo njeboju, so čři něřčto blisřo pořřiněže, ale ľeřje toľa je, řo wobarnowadž. Na to řo wřchitzy na pořč pořdachju. Řaľo bu wjecřor, řo Mřarji pořča řřyřřakadž, řač řunje řana řořasna řuřcha njebě. Wona bě řama ľutka w řhěži, a njebě kolo wokoľo řaloko řana čľowřka řuřcha ř namaľanju. Wřchudžom bě to řnate, so je řur řohaty muž, a hdy byčhu řli ľuđžo to řhonili a wjedžili, so řu wřchitzy wobydlerjo w prječřřach a wona řama řomje, dha móhľo řo jej řľe řeňež. To jej do mřřľow pořđe, hdyž ju wjecřorna čřiřčina wobdawasche. Řaľo bě řřóť wobřtaraľa a pořwjecřarjaľa, dha řiřčeče jedyn řřóč wřota, řurje

a wofna pſchepuata, hacž je wſcho twjerdže doſeč ſanknjene. Wona poſklučajaſche na to, hacž je wſchudžom wſcho ſ mērom a pſchi tym ničžo njeſaſklyſcha, hacž ſchumjenje wjeczorneho wētra, kiž wjeſiſcki pōblaniſkich ſchtomow tſchaſeſche a ſo wō iſtwje ſtary cžafnik ſwoje dybawe tiſtak jenaſ pika. Tcho dla ſebi ſchicže wſa, ſo by ſchika a ſpēwaſche ſebi ſ čzičim hloſom nēkaſke hrōncžto. Ale jako junkrōež ſyncžecž pojaſta, dha ſo jej iſbda, jako by wonka nēſchto rycžecž ſklyſchafa.

Wona naſtrōžena ſ kawti k wofnu ſkocži a do nozy won woſaſche: ſchtō tu je? wſcho pak bē cžicho. To drje je wēſitſk byl, myſleſche wona pſchi ſebi, wona jaſo ſacžini a ſo jaſo ſnže. Dofelž pak bē ju tola wulki njemēr ſajaſ, dha ſebi bibliju a ſpēwarſke wſa, ſo by tam troſcht pytaſa. Wona njebē dolho cžitaſa, dha bu ſ nowa naſtrōžena. Nēt k bē ſjawnje ſklyſhecž, ſo chže nēchtō ſ wrotami nuts. Tcho dla wona ſwoju lampicžku ſa khachle poſiſny a ſ čzičha ſ khēžnyimi durjemi do dwora džeſche. Tu wona ſklyſchi, ſo bliſko pola murje mužojō hromadže rycža. „Te ſaklepane wrota!“ praji jedyn. Na to ſ nowa do wrotow cžičečža, jako bychu je ſlamacž chžyli, ſo wſcho rjeſtože; wrota pak ſu twjerde a pēnne džerža.

Taſ my nuts njepſchiūdžemy, jedyn wonka ſchep-tajo rjekny, ſo Marja ſ teho ſpōſna, niž jedyn muž ale nētoſi ſu, koſkiž ju nadpanyčž žadaja. Kaſ dha ſ murju je, praji druhi, njemōžemy pſcheſ nju? Wona je wyſſoka, wotmolwi tſečži, a my žadyn rēbl nimamy. Dha chžemy ju pſcheſamacž a džēru do njeje ſčiničž, ſchtō chže naſ w tym ſadžēwacž? Ta džowka je ſama nutska, tu ſkōnzujemy, hdyž haru ſčžeri. Synny pōt tej hōlcžny na cžole ſtejeſche, jako taſte rycže ſklyſcheſche. Wona pak žane ſklowčžo njepraji, ale poſ-morwa ſ mērom ſtejo woſta.

Na jene dobo wona uōžny wrjeſt ſklyſcheſche; nēt wona wē, ſo paduſchi ſ motyſkami do zyhloweje murje kopaja a džēru do njeje wudobycž pytaja. Sa maſo minutow uōža ſ tym hotowi byčž. Wiſcheſ-mērna, žaſoſna ſtyſknoječž ſo na nju da. Kaſ dha mōhſa wona, ta ſlaba holža, ſo pſchecžiwō tutym mordarjam a rubježnikam dowobaracž?

W taſkej hroſy a ſtrachoſečži pak khrobloječž a do-

wērjenje žyle njeſhubi. Bjeſ tym, ſo mužojō wot wonka do murje dypaja a kopaja, wona do khēže ſkocži, ſo by tam ſa nēkaſkej brōnju hladaſa. Wona w kuchinje ſekeru pyta ale ju njenamaſa. Dha w jenny kucžiku kopacž wuhlada a jōn hrabny. Tōn bē wōtry kaž nōž, pſchetōž bur bē jōn wōtſicž daſ, dofelž chžyſche jaſo kruč kērkow wurodomacž a ſ njei pſchi tym forjenje pſcheſaſacž.

Š kopacžom w ruzy wona jaſo do dwora khwata a ſo k muri ſtupi runje na to mēſto, hdžēž ſ drugeho boka džēru wudypacž ſpytuja. Knježe Wožo, ſdychuje wona mjelčžo pſchi ſebi, pomhaj mi, njewopuſčecž nje w tutej ſujertnej nuſy. Za wēm, ſo piſane ſteji, ty njedyrbišch mordomacž, ale tu wſchaf wo žiwjenje dže, radž mi, ſchto dyrbju cžiničž!

W tym ſo ſo ſ tajkimi ſtyſknyimi myſlemi bēdži, ſo kamjeſ k jeze nohomaj ſunje; murja je pſchela-mana, džēra je hotowa, pjaſeč muža pſcheſ nju maſa, kotraž hiſcheče jedyn kamjeſ nutska do boka ſtorcži, ſo wrjeſkotajo do dwora panje. Na to dwē ruzy pſcheſ džēru pomaſnjetej, jako by nēchtō pſcheſ nju pſchelēečž chžyl. To pak njenōžejche a ruzy ſo jaſo na ſad ſčžehnjetej. Ta holža ſklyſchi, ſo jedyn praji: taſ nuts njepſchiūdju; ja hlowu najprjedy pſche-tyſnu, po tym nje wot ſady ſtokaječe a hdyž ſym w dworje, waſ wſchitkich do njeho ſčžahnu.

Marja pſchi tajkich rycžach woblēdnje a jej je, jako by panyčž dyrbjaſa. Wona pak wſchitke mozy napina a ſo ſ boka ſtupiwſchi kopacž pſchimnje a wyſſoko wuſbēhnje. Dha na jene dobo ſo hlowa pſcheſ džēru wjerčži, taſ ſo ſ woczōmaj k ſemi je wo-brocžena a ſo rubježnik woſoko ſo ničžo njewidži. Š wonka jemu pomhaju a jako je rubježnik hacž k ramjenjomaj do dwora nuts, ſdychnje ta holža: „Wōh budž mi hnadny!“ a je wſchej mozu wōtry kopacž do ſchije rubježnika ſtorcži, ſo ſo wotečžata hlowa k jeze nohomaj kuli. To bē ſo taſ khētje ſtaſo, ſo rubjež-nik njebē žaneho ſklowčžla wot ſo daſ. Prēnje woſo-uiknjenje ta holža na tu wotečžatu hlowu pohladnje, na to kopacž prjecž čziſnywſchi ſ wōbēmaj rukomaj to morwe cžēko pſcheſ džēru do dwora cžehnje, bjeſ tym ſo je cži druſy wonka cžičečža.

Ale lēdom je ta ſylmu holža to krawjaze cžēko

do bofa hrunyła, dha ƚo druha hłowa pšches džeru pokafuje. Bjes dncha wona tu steji, łopacz wyŝoko wuŝbėhnjeny a jako je ƚo rubjeźnik doŝej daloka hruny, rubnje ŝašo a ŝašo na nju, a teź tuta hłowa ƚo k prėnej kuli, krej ƚo jej pšches ruzy lije, hdyž to morwe czėło pšches džeru czėhnje. Mozyn chzedža ju wopuŝchczicz a wona ƚo se ŝeznienjom bėdži! Rnježe Wožo, budž mi hnadny a ŝmilny a njewopuŝchczj mje w tajtej nuŝy! ŝdychnje wona pŝchi ŝebi. Tak ƚo ŝeczzi a ŝchtwórtyn rubjeźnik pŝchivlecze a jeju hłowje teź pod łopaczowym wotmachom k ŝemi panjetej.

Wŝchitko je nutŝka a wonka czicho; hacž do kulow Marja we luži krowė steji. Ale wona ŝ khróbkym duchom pŝchi muri wotczafuje, hacž teź pjaty nje-pŝchińdže. Tón pak ƚo wonka ŝ czichim hłowom praŝcha: „ŝeže dha wŝchitzy nutŝka? dha pak tola nětko mi pomhajcze!“ Se ŝwojinaj pjaŝczomaj do džery maŝajo wón czopku krej czuje a teho dla ruzy ŝpėŝhnje naŝad ŝežehnje. Hej! woła wón, ŝchto to je? wŝchaf tu po krowi ŝmjerdži! Wot jeho towarŝchow ƚo pak jemu žane wotmolwnjenje njedostanje. Wotmolwczje tola, woła wón ŝ noweho, Matijo, Mikławŝcho, Gandrijo, w czertowym mjenje, hdže ŝeže a ŝchto ma to ŝ krowju na ŝebi? Ma to ta holza k džery ŝtupiwŝchi rjekuje: to je krej twojich towarŝchow; pój jenož nuts, ja budu teź ŝ tobu hotowa. Czert a hela! ŝaŝchiczi rubjeźnik! To tebi ŝaplacžu; ŝpuŝchczej ƚo na to, ja ŝašo pŝchińdu! A jako by jeho czert honił, tón bjesbóźnik pšches holu czėkaŝche.

Nėtk pak je Marja tu na dworje ŝama a k jeje nohomaj te wotczate hłowy a te morwe czėła leža. Syma ju ŝchaŝe, krawnej ruzy wona na ŝwoje wobliczo kładje a pól morwa ƚo na murju ŝlehnje. A tola wona tuto mėŝto wopuŝchczicz njeŝmje. Njebė móźno, ƚo tón rubjeźnik druhich pomoznikow pŝchivjedže a ŝašo pŝchińdže? Wŝchaf je prajit, ja ŝašo pŝchińdu! Wona dnrbi hacž do kónza wutracz. Mėŝacž bė ŝeŝhadžal a ŝe ŝwojimi blednymi pruhicžkami tuto mėŝto žałoŝcze wobŝwėczzi. Ach, ŝchto wona czuje, kaŝ jej tola wutroba bije! Wona ŝwojej woczzi ŝandželi, ƚo njeby nicžo widžala. Tak wona steji, łopacz w ruzy, hodžinu, hacž ranje ŝwita. Žako ŝlóneczko ŝchtomowe wjeŝchki poŝlócža, je ŝtrachota nimo. Wona ƚo ŝhrab-

nje a ƚo do kėže ŝchmata. Tam njemóźna na ŝhpundowanje panje!

Žako pól hodžiny po tym bur ŝe ŝwojimi ludžimi ŝ mėŝta domoj pŝchińdže, klapaŝche wón na ŝančnjeny wrota. Nichtó pak to njeŝchiczi, nichtó ƚo njehibnje, nichtó njewotczini. Marja, ty lėnja holza, ŝtań, wołaŝche wón; ale wŝcho ŝ mėrom woŝta, bur wonka wołoło dwora džėŝche a tu džeru do murje wuhłaba. Wón do njeje maŝny a jeho ruka ƚo ŝ krowju womaŝa. Wože dla, ŝchto je to? ŝawoła wón naŝtróžany a wróci ƚo ŝ khwatkou k woŝu. Ganhó, Turjo, pójtaj ŝ woŝa dele, kaže wón; tu je ƚo njeŝwože ŝtało: rubjeźnizy ƚu ƚo pšches murju ŝamali a Marju ŝabili, roŝlamajcze wrota, ƚo nnts móźemy! Sa wokomik bėŝchtaj ŝynaj ŝ woŝa a hdyž bėŝchtaj konjej wupŝchėhnjenaj, wŝchitzy ŝ wojom do wrotow praŝnydchu, ƚo roŝlecžachu. S poŝtróženjom ua dworje te wotczate hłowy a hiŝchczje krawjaze czėła ležo a lužu krowė wuhładachu a wó iŝtweje tu holzu ŝ krowju po žytkym czėle womaŝanu kaž morwu namaŝachu. Marja je ŝlónzowana, žałoŝczėŝche macž. Man pak ƚo kujej na ŝemju kłaknje a ju pŝchephta. Ně, ně! rėknje wón, jejna wutroba hiŝchczje bije! Ma to ŝebi wŝchu móźnu prózu dawachu, ju k žiwjenju ŝbudžicž. Balenz bu pŝchinjeŝeny, ŝ kotrymž jeje czóto rybowachu a ŝymnu wodu na nju lijachu. Se ŝdychnjenjom wona napoŝledk woczzi wotewri. Žako bė k pól-nemu roŝomej pŝchicŝła, ƚo wŝchitzy Wožu džakowachu, a wona potom pobeńdženja ŝwojeje nózneje nuŝy ŝ płaczitymaj woczomaj powjedatŝche.

Ma mėŝczje jedyn teju ŝynow do mėŝta jėchaŝche, tón podawł ŝudniŝtwu ŝjewicž. Ssudnik ƚo teź rucze won poda, tu wėž pŝchephtacz. Nichtó tych morwnych njeŝnajeŝche. Woni buchju w kucžiku kėchowa pohrjebani. Ža khróbla a njebojaŝna Marja bu drje ŝwojeho ŝtutka dla wobžarowana, ale teź khwalena. S žykeje wokolnoŝczje a ŝ mėŝta ludžo k burej pŝchi czertowni a k jeho dworej ŝ žytkymi hromadami pŝchitkhadžachu. Róždy bė wczėpnny, ŝebi Marju, džeru w muri, wótry łopacz a to mėŝto wobhladacz, hdžež bėchu rubjeźnizy ŝwoju ŝmjertnu ŝchtraŝu namaŝali. Bur pak ŝe ŝwojej mandželŝkej Marju w wyŝokej czėŝczzi a jako ŝwoje džėczjo džeržėŝche.

Zato bē našch džěd swuju powjescz tak daleko dopowjedał, tołsta czorna nōz naš wšchitkich wobdawasche. Mły džěczi bēchmy we wulkej hroshy na njeho pošluchali, so nam wutroba w žiwocze pukotasche. Mětk pak so i bojašnym pohladnjenjom sa murju wohladnychmy, kotraž džědowu sahrodu wobmjefowasche; pschetož nam bēšche, jako by ta jara podobna byta na tu wołoko burowego dwora pschi czertowni. Džědej bē trubka hašnyta a wón ju šebi i nowa sažehli. Ale je pak ta historija zyle skōncžena? prashachmy so jeho. Powjedadzje tola dale, luby, luby džědo, kak je so Marji dale schto, hacž so ženita njeje abo hacž je so hroženje pošlenego rubježnika dopjelniko, kiž bē pschi czēfanju prajił, so sašo pschiūdze. Tak my jeho naležnje prashachmy a so bliže k njemu czijechzachmy. Czatakzje jenož, wotmolwi wón, hacž so moja trubka njeje sažehlika. So tym dyrbicze šhonicz, schto je so hewak pschi czertowni podało. A trubka so žehlešche a džěd dale powjedasche.

Lěto bē so minyło a žani rubježnyž so wjazy potasali njebēchu. W burškim hospodarstwie pschi czertowni wšchitto w dobrym rjedze džěšche. Bur bē se swojimi džěczimi a služobnymi swoje pola na najlěpje wobštaral a rjane žně domkhowal. Dha tam jedyn džen wošyczł i rjanymaj brunacžkomaj pschijēdže a i njeho muž w najlěpschich lětach swojeho žiwjenja wusfoczi, so sa burom prashėjo. Bur jeho dō jstwy wjedžesche a so jeho prashesche, schto by jeho žadanje było.

Ša šym, wotmolwi tōn muž, wobšedžer mēšchczanskeho šōrbarka njedaloko mēšta B., moje mjeno je Šanš Helbing a tu šu moje wopišma, i kotrychž možecze wěrnocž mojich šłowow špōšnacž. Bur te wopišma pschehlada a jako bē so pschešwēdēžik, so je wšchitto w dobrym rjedze, dale praji: i czim mōžu wam služicž, knjes Šelbingo? Wy macze tu, wotmolwi zušnik, holzu, Marja jej rēkaju, kotraž je nimale psched lētom wasch dwōr i wulkej wutrobitocžju pschecžiwu rubježniksemu nadpadej sakitaka. Šaj! rjeknu bur, to je pěna a dobra holczka, ja mam ju kak moju džowku lubo; schto ma i tej bycz? Tež mi so wona wubjernje lubi, pschistaji tōn zušy muž; ja šym ju hušto widžik, hdyž bē w mēšecze na wišach; duž

šym pschi šebi pomyšlit, tajku bych ja w mojim burškim hospodarstwie trjebacz mōhk — a dokełž ja ženjeny nješšym, dha šym so tu k wam podał, so prashecž, hacž wona njechala so mnu do mandželstwa štupicž, jeli so wy nicžo pschecžiwu temu nimacze a wona mje mēcz sechze.

Tōn muž bē pschistojnje swoblekany; po swojim žylym waschnju a šadzerženju so šdasche pěny a pschistojny bycz. Tež dyrbjesche wōn samōžity bycz, schtož jeho wopišma wobšwēdēžachu a sa to tōn šchwarny wošycžł, w kotrymž bē pschijēł, a taj mōdaj brunacžkak rycžeshtaj, kotrejž bur na 1000 toleť šchazowasche. Teho dla tōn pschi šebi myšlesche: to wšchak by nēšchto sa Marju było; wona mōhka tak k šbožu pschiūcz. Ša chju šebi tu wēž pschemyšlicž, knjes Šelbingo, wotmolwi wōn, stajcze wasche konje do hrodže a budžcze sa dženša mōj hōscž; ja chju i Marju rycžecž a šnadž wona do wascheho žadanja šwoli.

Ša wjeczor šedžichu wšchitzy wješeli sa blidom; bur bē se swojeje pinzy blesku wina pschinješł a burowka špēšchnje pěnu hōscžinu šhotowala, pschetož woni šlub Marje i knjesom Šelbingom šwjeczachu. Marja bē mjenujzy pschi přēdku so truchu nastrožila, hdyž bē wo požadanju teho zuseho muža škšchaka. Ale bur jej k lēpicchemu radžesche a jej wuskladowasche, so je tōn nawoženja samōžity a pschistojny muž a so so pola njeho derje smēje. Wona bē šhuda holza, kotraž jenož wot hnady a dobrocžiwocze swojeho hospodarja wotwišowasche. Šo mōžesche so wšchitto, hdyž tōn wumrje, pschemēnicž a wona njewjedžišche, kak so jej hišcže pōndže. Dokełž to wšchitto šwēru pschi šebi wopomni, dha škōncžnje haj praji a do žēitwy šwoli. A jako wjeczor nawoženja so domoj wrōczi, praji wōn: ša tydžen šašo pschiūdu, a ša tši njedžele kwaš šhotujemy, pschetož mi je na tym ležane, šterje lēpje do mojeho hospodarstwa a doma pěnu žonu pschuwjescž. Ša tydžen wōn wo prawdže šašo pschiūdže a swojej njewjescže wšchelte rjane dary, židžanu šuknju a škoty pjeršecžen a rjeczas a teho runja šobu pschinješe. Šchtož pak kwaš nastupa, praji wōn k burej, dha njebudžemy wulke wēzy czenicž; žanyh hōscžow njetrjebacze na njōn prošycž, ja mam želenje. Šchto? rjeknu bur, je wam schto

wumrjel? Jedyn mój bratr je wumrjel a někeři dobri pscheczelo su semrjeli, wotmolwi kuješ Helbing, a runje na mój kwapny džei jich smjertny džei panje, dha drje wy srosemicze, so mi njepschisťteji wulku haru czinicž.

Bur tajkim słowam wěrifice a ja dwě njedželi so kwap hotowasche a tón bě mały, kaž bě postajene. Žani hóscejo na nim njeběchu, khiba jenož swójbni teho doma a kuješ duchowny, kiž bě Marju a kuješa Helbinga wěrowaš. Žako bě hóscežina skóncžena, so młodaj mandželstaj samaj lutkaj na wosyčzi s tymaj brunacžtomaj synyščtaj, so byščtaj so domoj podaćoj. Prjedy pak hacž so Marja se swojimi dotalnymi dobroczeleni roszohnowa, ju bur do swojeje stwicžki, hdžez swoje pjeušeju khowasche, kiwny a jej tam kožanu móščen, w kotrejž so sto slěboruch toleryjom bñyščezesche, do ruki položi, prajizy: Marja, wsni tutón dar, ja jón tebi s lubosceju dam, ty by šebi to wo unje a wo mój dom derje sašlužika; Bóh žohnij tebe a spožez tebi stajne šože. Se šylšani džakomneho hnučja wona móščen wša a ju k šebi tyknu. Wona swojemu mužeji nětko wo tym ničžo prajicž njekasche, ale chyzsche jemu, hdžž doma budžetaj, tón dar podać. Žako młodaj mandželstaj na wosu bedžičstaj a wón ja kschudžičezom pschimasche, dha bur jemu ruku da a rjekny: wjele šboža na pucž a pschińdžtaj bóršy sašo k nam. Spuščezeježe so na to, ja sašo pschińdu, wotmolwi Helbing, s kschudom saprašajjo a brunacžtaj lecžeshtaj na pucžu, kiž po holi džesche, kaž młodaj hodlerjej. Spuščezeježe so na to, ja sašo pschińdu, bě wón prajit a s tajkim hłóšom bě wón to rjekny! Marja wobledny, jako te słowa sašlyšcha. Njebě je wona hižom s tymi samymi synkami w taunaj žakobnej hodžinje šlyščala, w kotrejž bě so s tymi rubježnikami pschi czertowni bedžicž mēla. Spuščez so na to, ja sašo pschińdu, bě tón pjaty prajit, hdžž bě czēkaš a njeběchu jej wone wjele stow krócž wo šnje psched wuščomaj hrosnje šakincžake. Se štyšta polnyh mocžkom wona na swojeho muža pohladny. Marja, šhto mašch, rjeknu tón, šdžto tak hrosnje na mnje hladasch? Ža? wotmolwi wona, ja? ja njewēm! Wón so šmējesche prajizy: skoro so mi šda, jako by

so unje božaka? wšchaf šy so tola je schyrjomi do bitwy daša, dha so twojeho muža boječ njebudžesch! Na tajku rycž so Marja smērowa. Ža so molu, myšlesche wona pschi šebi, to drje tola jenož je pschipaduje, so to wšchitko tak hromadu trjechi. Tak so wonaj něotre hodžiny wjeseshtaj, so jedyn s druhim wjele njeryčzesche. Wón mējesche se šwojimaj konikomaj došč czinicž a po šdacžu na to hladacž, so prawy pucž nješhubitaj. Tón bēsche pak so do nekajseje czēunneje hole šwinyš. Sašo Marju bojosč nadpadže, hdžž so po njej wjeseshtaj, so so swojeho muža woprašcha, budžemoj skoro domoj? Šsy pak ty božajna, moja luba, wotmolwi wón; hdy by so nam tudy tež něščto štašo a hdy bychu naš rubježnizy nadpanyli, wšchaf so ty wobaracž wēsč!

Šo malej hodžinje Helbing pola kšēžki šasta, kotraž šjedža hole stejesche. Šdasche so to nekajša holaniška korežnicžka byčž. Wofna bēchu pošwēčzene a wulka hara w njej kuješesche. Helbing, s woša škoczi prajizy: tu na kšwilu šastanjemoj; někotři dobri pscheczelo tu na naju czakaju, štur tež ty s woša. Žako bě to ščžnika, pschimny ja wón twjerdže ja lēwizu a jej s hrosnyu šmjeczom do wuščow šchepasche: nětk, mój hošwiko, tebe mam, nětk chžu tebi šapšacžicž, so šy mojeho bratra a mojich towaršchom tam pschi czertowni škóncžowaka! Pschi tajkich słowach bu šebi wboha Marja wēsča, so jeje muž, s kotrymž bě so džeršša wērowaša, ničtō drubi njeje khiba tón pjaty rubježnik, kiž bě czēkaš, a so budže wona tudy w tej korežnicžžy šamordowana. Wulka bě štrachota, w kotrejž wona bēsche, ale wona pschi tym myšle a rošom nješhubi. Š prawizu wona kšēsje do swojeho dybšaka hrabny a s njeho, prjedy hacž so wón teho dohlada, tu móščen se slěbornymi tolerjemi wutorhny. Šhto mašch, šdžto so muu chžesch, praschesche so wona jeho s šchepotatym hłóšom. Ty njewēsč, šdžto chžu? wotmolwi wón so šmējo; wječicž so chžu, ty dyrbišch wum . . . ! Ale pošlenju šylbicžku teho słowa wón njewurycža. Kaž bñyš slečja ta czēžka móščen s dybšaka a dyri na hlōwu rubježnika, kaž kowarjomy hamor na nakowu. Rubježnik na to k šemi padže ani šynka wot so njedawšchi. Marja pak, to widžiwšchi na wós škoczi, zagle pschimny,

konje sawróczi a czérjeske najad po puczu, po kotrymž bėschtaj pschijėkaj. Wona hiščezje, sady Ńo pohladajo, widzišče, Ńo Ńo durje forcžny wotežinjachu a Ńo hromada džiwjeho luda s wulkimi brodami s nich walešče. Wona pak do konjow biješče a taj bėžejchtaj, jako byschtaj Ńamaj wulkenu strachej wuczėfnyč džyhoj a ja něotre minuty wona wjazy wozanje Ńwojich pschėczeharjow nještyschėsche. Wotoko poknozy džeržesche wona se Ńwojim wosom pschėd dworom bura, kotremuž bė mało hodžinow prjedy božemje prajika. Wona buchajše na wrota, Ńo wschitzy nastročeni s prėnjeho spanja wotuczichu a mėnjo, Ńo Ńu tam rubježnizy, jej wotežinicž njechachu. Wórsh pak spósnachu, Ńo je to ta mloda žona, kotraž je Ńo k niu wrócziła a se spodžiwanjom šhonichu, sčtož bė Ńo s njej stało. Bur da na mėsce konja Ńedbowacž a do mėsća jėchajše, Ńo by na Ńudze tu wėž wosjewit. Na druge ranje Ńo jasťojnizy pschi prėnim Ńwitanju na to mėsťo podachu, hđžez ta holanjšta forcžnicžka steješče. Sdyž pak tam pschińdžechu, tam ničjo njenamachu hacž hromadku popjela a něotre powostanki hrjadow, s kotrychž Ńo sčjery dym kirisče. Rubježnizy bėchu to hnešdo spalili a Ńo wotšalili. Ničťo ženje ničjo wjazy w nich w tutej wokolnošči šlysčak a widžit njeje.

Mandželstwo, kotrež bė Marja s rubježnikom wobšankta, bu ja njeplacžaje wot wyschnošče wuprajene. Wona je pak Ńo ja něotre lėta s nowa woženika a wjele lėt sbožomne žiwjenje wjedka.

„To bė ta historija wo rubježnikach pschi czertowni,“ praji džėd a wobšankny Ńwoju ryčž. My bėchmy Ńo wokoło njeho do małeje hromadki scziščczeli a dolho traješče, prjedy hacž Ńebi sčťo swaži škowczko prajicž. No, sčťo s teho nawuknjecze? prachėsche Ńo džėd. Mały Janť, kiž džėdej na kolenomaj Ńedžesche a bė nutrnje pschipošłuchak, spėschnje wotmolwi: ja wėm, džėdo; s teho nawuknjemy, Ńo nješumje ničťo žadyn rubježnik byčž a Ńo njedyrbi ničťo mordowacž. Zyle prawje, moj šynťo, rjetnu Ńo Ńmėjo džėd, ale tež nėsčťo drugeho Ńo s tuteje historije nawuknje, mjenujzy to, Ńo Ńo jedyn w cžasunusy, hdyž do strachoty žiwjenja psches druhich škóscž pschińdže, wobaracž dyrbi a hdyž pschi tym jedyn

druheho sabije, to ja hrėch pschirachnowane njebudže. Dale Ńo pak tež to nawuknje: Ńo može tón, kiž ma dobre Ńwėdomnje, prawu wutrobicosč a khrobkosč a ducha móž, wulke šťutki tež w žiwjenja strachosčzi wuwjescž. Napošłedť pak nawuknje s teho, Ńo može Ńo sprawna a domėrna wutroba stajnje na Božu pomoz spušczecž, a Ńo Bóh škóstnikow khosta a pobije, hdy by to tež psches ruku šłabeje holeczi Ńo stacž dyrbjało.

A něť, moje džėczi, sawoła džėd a staže s šawki, něť do šoža, wono je hižom džiwjecz wotbito!

Tu Ńamšnu nóz pak my wjele spanja njemėjachmy. Sdyž bėchmy do Ńwojeje komory pschifčšili, dha wšchak wschitzy džėdomu historiju wo tych rubježnikach w žiwym pomjatku wospjetowachmy. My Ńebi hinať njemyšlachmy, hacž Ńo budža Ńo rubježnizy tež do naščeje komory šamacž. Prjedy hacž Ńwėžu hašnychmy, pod kóde šožo Ńwėczachmy, hacž Ńo tam žadyn paduch sšhowak njeje. Wysche teho k durjam wulke blido Ńuzechmy, Ńo njebychu rubježnizy nuts móhli. Ale žani padušchi a rubježnizy Ńo njepošasowachu a jako bėchmy po njemėrnej nozy štanšli, nam khosaj a njedowe pomasťi lubeje wowki wuhjernje šłodžachu.

5.

Wět, ale komu?

Bur Wimbat mėsčesche w Ńwojim dworje studžen, s kotrejž jeho Ńušod Wjelba Ńwoju potrebnu wodu bjerješče. Jedyn džėn Wimbat k Wjelbje rjetny: Ńušodže, moja studžen je Ńo sašypnyła a ja dyrđju jn wumurjowacž dacž; ja to, Ńo Ńy ty pola nje tšjeczzi lėt wodu dostawať, mi ty s hole šóru mocha wobštarasch a pschuwjesešch; tutón moch ja k wutykanju šamjėntneje murje trjebam. To ja nješčinjnu, Wjelba na to hrubje wotmolwi. No, dha budu ja pschichodnje moju studžen šankacž a ty možesh hladacž, hđže druhđe wodu dostanješch, praji Wimbat. Oho! Ńo Wjelba Ńmėšesche, moje prawo na tvoju studžen je „šalėtnjene“ a hdyž ty scžinišch, sčťož prajish, mje-

nužn so mi s tvojeje studnje dlėje wodu częćpacz njeadašč, dha cže ja wobskoržu.

Tute słowa Bimbafa hńewachu a wón do męsta džęšche, so by tam mudreho rycznika w tej węży wo radu praščal. Tón jemu pať wotmolwi: mój luby Bimbafo, mi je žel, so wam w tutej węży služicź njemóžu, dokeľž je mje wašč řuřod hižom k fastu-pjenju řwojeho prawa wuřwolik; ja pať chžu wam druheho dobreho rycznika pomjenowacz, kotremuž řo dowěřicź móžecze.

Wón mjeno a wobhdjenje tuteho řwojeho fastojn-řkeho kollegi na jenu papjeru napriřa a řpody dwaj rynczťaj we řaczańřkej ryczi a poruczi Bimbakej to k njemu donjescz. Tón řebi tu zedelku a wořebje te rynczťi a řchtuczťi s tymi řuřymy piřnikami, hdyž bęřche na hařy, doľho řwěřu wobhladowařche. Wón by lubjerady wjedziť, řchto wřchal te na řebi maju, dokeľž řo jemu řdařche, řo móhťo něřchto we nich řtejecz, řchtož by jemu řchłodžiťo. Wón doľho kaž do hľubokich myřlow ponurjenu po hařy řhodžęřche a řo rořhladowařche, hacž njeby jemu niřtó s teje njeměřtořcže wupomhacz móhť. Dha jeho řchędžiwu, cžeřczedořtořny muřik řetka. Na teho řo wobroczi. Wón řwoju męžu pęťnje řcžahny a s poniřnej rycžu jeho prořcheřche: luby knježe, njewřnicze mi řa řko, řo wař tu wobcže-žuju: njemóhľi wy tať dořny bycz a mi wuľtařcz, řchto tute rynczťi w řuřym řařku praja? Tón řtary knjeř řebi tu zedelku wřa a ju přchečzita. Na to wón řmęjo hľowu řřchawęřche a řo prařcheřche: wy na tym wobřtejcze, řo chzczę wedzić, řchto je tu napriřane! Haj, wotmolwi Bimbať, jeli řo móžno je a řo wam řpodoba, mi to prařicź, dha bych wam řa to dźaťomny byť. Dha pořľuchajecze, řjeknu tón knjeř, tu řteji; njech taj woľaj řo tať doľho bodžetať, hacž s jeneho boľa pijetať.

Řa řo řjenje podźaťuju, luby knježe, wotmolwi Bimbať řwjeřelenu, wřa řwoju zedelku a džęřche niz k temu porucženemu rycznikę ale runy pucz domoj a k řwojemu řuřodej Wjelbje. řřuřodže, praji wón k temu, tu je mi twój rycznik tutu zedelku s tutymi řaczańřkimi rynczťkami dať. Njehamoj k našchemu duchomnemu hićz a jeho prořbycz, řo by namať te řame do řerbřkeje rycze přcheložik? Mudry Bimbať

řebi mjenuřy praji: hdyž ja Wjelbje tón řchpru jeho rycznika praju, dha wón mi njewěři.

Wjelba bę s tym přcheř jene, řo byřchťaj k dę chomnemu řchtoj. Řaťo tón runje, kaž tón męřchczan řki knjeř, te řaczańřki řchtuczťi přcheloži: njech řo tu woľaj tať doľho bodžetať, hacž wonaj s jeneho boľ pijetať! dha Bimbať Wjelbu do boľa řtorczi a ř řmęjo jeho woprařcha: hej! řuřodže njepřchiwjeřeť mi něťo tu řoru wochu s holje? Haj, haj! luby řady, wotmolwi Wjelba. Wobaj bęřchťaj wot teľ czařa dořaj a řwěřnaj řuřodaj, ale taj rycznika bęřchťaj wo tucznu řtoržbu řjebanaj!

7.

Sudanczko.

Řřchczo - nje ty pořadařch,
Řřchczo - nje přchi řebi mařch,
Řřchczo - ja tež wořtamu,
Řřchczo - hdyž ty wumurjeřch, uru.

8.

Řnjeřa Michala Borna pucz- wanje do Ameriki.

I. Řnjeřa Bornowy přchichod do New-
Yorka.

Řnjeř Michal Born, męřchczan w řirnje pola Draždžan, bęřche huřto w nowinach cžitať, řo řmęje řo w ľęcze 1876 w Americy wuľta wuřtajeřza, na kotruž wřchitke ľudy řemje řwoje najwo-řebniřche twory pořcžęku. Amerikanarjo chžychu s tajřej wuřtajeřzu řtoľętny jubilej řwojeje wotwiřřnořcže wot řendželřkeho knjeřřtwa řwojeczicź, přchetož woni bęchu 1776 řwoju řamostatnořcž dobyli. Řnjeř Michal Born po doľhim rořmyřľenju wobřantny, řo přcheř morjo přchewjeřcž a řebi tu węž wobhľadacz. Wón bę řamožitny muř, kiž bęřche wot řwojich pjenjeř řiwu

injeměšče ani žony ani džěczi. Dokelž běšče šo emu wostudžiko, po wustich hašach šwojeho nadneho města khodžicž, a šo wjele bóle loscht we nim hibasche, šebi šwět wobhladačž, dha šebi přjódka do Ameriki na tu wustajenzu jěčž. Róždy wječžor wón w měščezanskej pinzy šwój karancžt piwa pijesche tam wón šwojim snatym šjewi, šo do Ameriki óndže. Wšchitzy šo jemu šmējachu a jemu radžachu, čtne domach wostacž, dokelž móhł w zusbje do njeboža pšchicž. Čzim bóle pak jemu jeho pšchecželjo snaczi klubu rucžachu, čzim twjerdscho wón pšchi wojim přjódkačzu wosta, prajizy: wy budžecze wizicž, šo do Ameriki póridu. Na Wakporu bě wón w Hamburgu a do parafódže štupi, š kotrejž šo šes morjo wjesesche.

Běšče rjany mejski džen jako hamburgska parobž: „Sofija“ w newyorkskim pšchistawje šasta. Šnjes Michal se špodžiwanjom na to wulke rjane město, štrež šo tudy pšched nim rošpšcheczerasche, a na jeho cašnu wofolnoščž pohladawšchi, dyrbjesche wušnacž, je tu wšcho hinasche a wošebnišche, hacž wofolo širny. Šenu jenicžtu staroščž jenož měšesche, mjenujzy š, hžže tudy w Newyorku hoščenž namaka, hžžez y bydlif. Šemu pak bu bóršy wotpouhane. Š parobž, hdyž bě šastaka, šo na čžolmach žyła šyła užow pšchiwjese, kotřž šo žušym pucžowarjam, ša omoznikow a wodžerjow porucžachu a jim hoščenžy ukhwalachu: jenemu tajšemu, kiž němšzy rucžesche, o našch Šnjes Michal dowěri a tón jemu šlubi, šo do dobrego němškeho hoščenža dowjesčž, kotřž němški kžžor“ rěšasche. Tutón runnač — tak šo jenujzy tuczi ludžo mjenuja, kotřž pucžowarjam na šžach do Ameriki pšchidžadžym jako wodžerjo a omoznižy šo pšchicžiččža — Wornowy wacžof rěhny a po khwili šo wobaj na rjanym čžolmiku š rjohej kolebaschtaj. Tam na brjohu šo jeho wěžy wtopožičhu a runnač wotšal khwatasche, šo by nějški wós wobstaral, š kotřymž byšchtaj šo do němeho kžžora, š kotremuž bě hiščež hodžina pucža, jefčž mohł.

Wjes tym, šo š. Michal Worn tu š měrom čžakasche, o š njemu šjjo šylni mužjo pšchibličachu. Čzi měšču woblecža wot šłónža wobrunjene, šłomjane ščě-

rofe klobuki, šcharlachčžerwjene kofšle, módre kholowy a roštorhane čžrije. Woni šo hnydom na njeho wobrocžichu a jemu něščto jendželšžy prajachu, ščtož pak wón, dokelž tuteje rucže móžny njebě, njerosymišche. Wón šebi myšlesche, šo šu to prošerjo a čžyšche jim teho dla, šwoju móšchicžtu wucžahnymšchi, něšajki pjenježny dar dacž. Šedyn wot nich pak jemu rucže ša móšchen hrabny a ju jemu š ruki wutorže. Wšchi tym š. Michal widžišche, kaš taj druhaj dwaj ša jeho wacžof pšchimataj a jón wotnjescž pytajtaj. Na to šo wón roššłobi a šo na tych njebolakow da a š pjasčžu do nich bijesche. To šebi pak čzi lubicž nje-
dachu; dołho njetrajesche, dha wón poraženy na semi ležesche, ale padajo dweju šobu š semi torže, šo šo wšchitzy w blócze walachu. Ššeczi, kiž bě šebi jeho móšchen do dybsaka tyknył, šwojimaj towaršhomaj š pomozy pšchidžze a jemu š něšajkim křuchom želeska tak do khribjeta dhyri, šo jemu widženje a škřschenje šašdže. Wjes tym runnač pšchistoczi. Šdyž jeho čzi šjjo wobladachu, šebachu šo špěšhnye a čžekachu. Michal čžyšche ša nimi bēžecž a jich polijajštwje pšchepodacž, ale tón runnač jeho wot teho wotdžerža, prajizy: budžecze š měrom a dajcze jim bēžecž; džakujcze šo Bohu, šo wam ja hiščež w prawym čžaschu š pomozy pšchidžžech, hewal budžiščež morwe čžělo byli. Ščto čžyšche Michal čžimicž? Šeho móšchicžka š něšotrymi pjecždolarštimi šłotymi bē přecž; wón šam po žylym čžěle blócžany a rošbity šo še šwojim runnarjom a še šwojim wacžofom do wosa šyny a šo do hoščenža „š němškemu kžžorej“ wjesesche. Šu wón knjesej hoščenžarjej, kiž běšče dobry Němž, šwoju nusu wuškorži. Tón pak š ramenjomaj ščahny a jeho wobžarujo praji: to pola naš w Amerizy hinaš njeje. Šo wječžeri, kotraž knjesej Michalej derje šłodžišche, wón šwój hněw š něšotrymi karancžkami dobrego piwa šahašny a bēšche bóršy šaš troščtomany.

II. Šnjesa Michala přenja nóž w Amerizy.

Š měrje je podobne, šo měšesche Michal po tym dołhim pucžowanju na šłžži a po tych pušach, kotřž bē dostal, horže žadanje po čžichim wotpocžintku. Šako do teje štwy štupi, w kotrejž měšesche nóžowacž,

jemu žalostna čjopłota napscheczjwo dujesche. Spróznj kaž wón tē, šo pak hnydom do łoža lehny a do drēmjenja sapany. Szjredz nozy wón wotuczj a po znytnj žiwocze žalostne palenje a kałanje czujesche. Wón pytny, šo zyke wójško pchor a szjómwjow po nim maršchiruje. Wowsškows! kał knjes Michal i łoža škoczi a žana mōz semje jeho njeby jašo do njeho pschinješła. Wón wobjankny se jstwy czēkač a do dwora dele hieč, šo by tam woschewjenje pytał. Ale lēda! Tam šo pschethadzujō na jene dobo wulke swērjo wuhlada, kiž jemu napscheczjwo stupasche. Wón šebi myšlische, šo je to mjedzjwjedz a šo jara fastróži. Bē to pak nowofundlandski poš, kiž jemu šwoje bēle šuby pokafowasche. Š jwožu jemu tał wjele khwile wyšche wosta, šo mōžesche do domu czeknyč. Rosnjemdrengy šašo do šwojeje stwy džesche. Ale hdyž chzysche šo tam do šwojeho łoža lehnyč, t šwojemu wulkemu špodzjwanju pytny, šo něčto druhi w nim leži. Wón na to njebē kedžbu mēł, šo bē do druheje jstwy trječik, w kotrejž němizy wuczahowarjō se žonami a džēcziimi šwōj nōznj wotpoczjnt džeržachu. Knjes Michal pak šebi myšlesche, šo je w šwojej šwē a dokelž bēsche hewal hižom niž mačo rosmjeršany, teho, t kotrehož ložu bē trječik, ša nohu pschjmnj, šo by jeho won czjšnył. Tōn pak i wulkim wolanjom a hawtowanjom wusłoczi a šo do šwojeho nōzneho njepokojnika da a jeho tał prašny, šo šo tōn powali. Na to žony a džēczi a drusy mužōjo wotuczja a knjesa Michala, kiž šo pō jstwjō jow a tam kula, štoršaja a bija, šo tōn se wšchej mozu po pomozy woła. Wšches to bē po zylym hojczenju wulka hara nastala! Goszczenat a jeho šlužobnizy pschiběžachy a knjesa Michala na škhodže ležo namakachy. Wšcho šwarjesche a šakrowasche němizy a jendželšy, ale napošled šo wšchitzy šmējachy, jako šo ta wēž rōšjašni. Dokelž pak šo nikomu a najmjenje knjesej Michalej wjazy do łoža hieč njechasche, bu na jeho škasanje piczel bajerskeho pschinješena. Woni šo šešhdachy a na dobre pscheczelstwo pijachy.

III. Kał šo knjesej Michalej i amerikanškimi džēcziimi džesche.

Michalowe wotpohladanje na to džesche, šo by

šebi, prjedy hacž šo do Šiladelsije na tu wulku waštajenzu poda, wulke šlamne město New-York w wšchēch bokach wobhladał a tam amerikanške žiwjenti sešnal. Wón po tajkim šebi najlēsichy šufnju a nowe kholowy, kiž bē jemu najwusłojniški pirjanški krawiški mišchtr sešchil, wobłekny a šebi nowu šchponšku se šlēbornym knešlitom kupi. Tał šo po hašad hordžesche a šo rošhladowasche. Šajke bē tam žiwjenje krašne a wošebne; kaška hara, kaška rjanosč koto wokoto. Wón šo doječ špodzjwacž njemōžesche škał bē tola wšchitko hinat, hacž w czjchym mēšēž narodnym w Širnje.

Šedym džen bē šo daloko do jeneho pschedmēsta šabēžal. Šyle zusy njewjedzische, na kotru strom by šo wobrocził, šo by šašo do němškeho khezora pschischol. Runje trječy wón na czjrdnu džēczi, kotrejž se šchule džechy, kaž šo jemu sešda. Wone šebi klubu czjnjachy a šo bijachy a haru czjryjachy. Te šo wón prašesche, hdyže je a je prošesche, šo bychu jemu pucz do nutškonneho města pokafale. Dokelž pak jendželšy njemōže, dha němizy ryczi. Šdyž to džēczi šlyšcha, dha šo šmējo na njeho wołaja: jedyn němz, jedyn šaklepany němz a kaž njembre wokoto njeho rejwacž poczinaja. Michal jim i šijom w ruzy hrošy, šo bychu i mērom byke. Džēczi pak temu wopat šosemja a kamjenje do njeho mjetaja. Wón na to rošnjemdrjenny jeneho hōlza popanje a jemu se šwojim šijom kholowy klepa. Ale i tym bu wēž hōrišcha. Džēczi drje kusł nasad czēkaju, ale czim wjetšche wolanje a wucze šbēhnu, šo ludžo wošebje žony se wšchitkch durjow štakaja. Šdyž Michala widža, šo teho hōlza pjerje, dha po zykej hašy šbēžł nastanje. Žony a džēczi w hromadu bēža wołajo: pobiječe teho šaklepaneho němza, wón šebi šwazi nasche džēczi šabieč. Někotři mlodži pacholjo šo na to na knjesa Michala wala a jeho na semju czjšnu. Wón šo wobara, ale woni jeho psches nōš dyrja, šo šo krej i njeho lije. Šo khwili tež wón šašo na nohi pschindže, ale widžo, šo jeho njepscheczjeljo pschemōža a šo bitwu pschetracž dyrbi, wón czēka. Ša nim pak kamjenje lētaja a jeho hrowu ranja, šo i nowa t semi panje. Wón budžische šhubjenny był, hdyž jemu njebudžichy někotři t pomozy pschischli, kotřiž jeho do jeneje bli-

steje hapytki donješedju. Tu jeho wurjedzichu a swo-
balachu a s wošom do němškeho kžezora pošliachu.

Hoščenjar šo njemašo nastróži, jako šo Michal
blědy a s plestrami na wobliczu debjeny k njemu
wróczy. Jako pak bě temu knjes Michal swoju nusu
a žiwjenja strachotu wupowjedał, dha jemu tón rjetny:
hlajče, to wam ničo pomhač njemóže, w Amerizy
jedyn džěczy bicž nješnje, jow kóždy czini, sčtož
sechze, po tajkim maja tež džěczy to šamo prawo.
Šdyž pak temu tak je, wotmolwi Michal, dha šmė
jedyn tola tež džěczy nabicž, hdyž jeneho kamjenjuja.
Nė, to njeidže, wotmolwi hoščenjar, my mamy w
Amerizy šwobodu, a tu niz jenož wotroščeni, ale
tež džěczy wužiwaja.

IV. Kať šo knjesej Michalej se žonami w Amerizy džěšče.

Jako bě knjes Michal wot šwojich ranow saho-
jeny, myšlesche šebi, tu wěž mudrišcho šapocžecž.
Wón wobšanknu, niz wjazy pěšchi šhodžicž, ale na
wošu wokoło jěšdžo šebi město wobhladowacž. Wón
widžišče, so šo, kaž w Draždžanach tak mjenowane
omnibušy a wošy po konjazych železnizach jěšdža, to
šamo tež w New-Yorku stawa. Jedyn džen do taj-
keho woša stupi a bóršy pschi šastupjenju šwój pjenes
ša město šaplacži. Šenicžke město bě hiščeže prošne,
a to wón wobšadži. Runje jako ma wós wotjěcž,
šo jena knjeni hiščeže do njeho šacžiščezji. - Za šebi
wot Michala žada, so by stanył a jej šwoje město
wotšupik. Tón pschi přědku njemě, sčto wot njeho
chze, dokelž jeje jendželške rycze nješosemi. Drušy,
kotiž šobu nutška šedža, jemu pschikwaju a na njeho
wolaju, so někať wopšchije, sčto ta knjeni wot njeho
chze. Wón pak šebi myšli, wšchaf šym ja ša moje
město runje tak derje šaplacžik, kaž wona a kaž
wšchitzu drušy; uje to nicžo nještara, hacž wona šobu
jědže abo niz. Šo tajkim wón s měrom šedžo wo-
štanje a jenož něotre němške šłowa šabórczi. Ame-
rifanarjo pak, jako ša tym pschindu, so je Michal
Nėmž, šo na njeho dadža a jeho s woša won czíšnu.
Za knjeni pak šo na jeho město šynje, jara špoko-
jena, so je šwoje dobre prawo wobšhowała. Jako

šo knjes Michal s procha šběhnje, dha czuje, so jeho
wšchitke stawy bola a niz jenož se špodžiwaniem ale
s wulkim huěwom wón ša tym wošom hladasche, kiž
hjes njeho dale jědžesche. - Klazajo šo do šwojeho
hoščenja wróczy, so by tam s nowa šrudny šhěrlušch
knjesej hoščenjarzej špěwał. Tón pak šo jemu
wušmėwajo praji: to je w Amerizy, w tutej wulkej
republizy, wašchne, so dyrbi kóždy muž kóždej žonje
šwoje město wotšupicž a hewať to czinicž, sčtož šebi
wona žada, hdy by to runje tež to najwobidnišche bylo.

V. Kať knjes Michal do Šiladelfije puczuje a kať šo jemu tam dže.

Šo wšchitkim tutym nješbožu, kotrež bě knjes
Michal tudy w New-Yorku měł, wón wobšankny, tudy
dlěje njewostanjesch. Wón teho dla němškemu kžě-
žorej a jeho hoščenjarzej božnje praji, so by šo do
Šiladelfije podał. Wulki czaš bě, so tam pschindže,
pschetož wustajenja mějesche šo w bližšich dnjach
s wulkej šwjatocznošču wotewricž. Džen přjedy hacž
wón wotjědže, wón w němškim kžezoru pschi wobjedže
s dwėmaj knjesomaj šnajomštwu šczini, kiž runje kaž
wón na tym běšchaj, do Šiladelfije pucžowacž.
Běšchaj to knjes Wašch s Bjernacžiz a knjes Šamor
s Mišchna. Wulzy šwojebeliny, so je tuteju šobu-
šrajanow namakał, wón do Šiladelfije pschijědže.
Žadyn wót tutych tjšoch njebě jendželške rycze móžny.
Wulka czíšchczenza bě tam, hdyž bėchu šo s paro-
kóžju psches řěku Delaware pschewjesli. Wšchitzu jow
a tam běhachu a kóždy šo šam ša šo štarasche.
Čzi tjšo šjenocženi šatšy měšchczenjo kaž wopuš-
czeni stejachu, njewjedžo, hdy šo wobrocžicž. Bě to
runje džen 29. meje, a na druhi džen dyršjesche šo
tu wulka wustajenja wotewricž. Njemóžnje wulka
šyla pucžowarjow bě pschichšła a runnarjo tych wšche-
lakich hoščenžow jenicžy ša tymi wošebnišchimi
šojachu; czji tjšo pak ša tym won nješladachu, jako by
s nimi wjele czinicž bylo. Tola pak šo škóncžnje
czorny mur k nim bližesche, na kotrehóž šo knjes
Michal ššhrobli šawoacž: hotel, hotel! Tón czorny
s šłowu šwony a šwoje šchěrofe wóblicžo k pschecžel-
nemu šmėštotanju roščahowajo wacžoki tych tjšoch

puczowarzjom s hrabny a do prjědka krocześce. Pod jeho wodźenjom woni do amerikańskeho hosceńža pschidźechu, kiž bě po wontomnym napohladže, a kaž šo bórny pokasa, tež po swojim zyłym snutskomnym nanajmošebnišcho trjadowany a wjele rjenišchi, hacž němški křěžor w New-Yorku. Wěsta hrofa a bojosčž pak jich w tym nastupanju nadpadže, so drje tam jara drohe bydlenje směja. Dofelž pak běšce psched wje-
czorom, dha běchu wješeli, so šu tola nōžne wukho-
wanje namakali. Woni buchd do rjaneje stwy wje-
dženi, hdžěž tš rjane kōža stejachu. Zako běchu tu
šwoje mēzy wotpožžili, rjeknu knjes Michał: Bohu
budž džat, so tu šmy a něk dha chžemy šwōj nuts-
kšōd do Filadelfije šwjećicž. Taj druhaj dwaj
k temu wješele pschihlošowaschtaj a knjes Basch
teho dla czornemu murej, kiž bě jich hacž šem do-
wjedł, s mōžnym hlošom pschikowa: wino, wino!
Bórny šo tōn s bleschu wina a se šklenžami wrōczi
a je na blido staji. Čži nowi pscheczěljo šebi pschi-
pivachu a sdašce šo jim, so je tuto picže drje jara
šylne, sa to pak tež dobre. Lěpsche wino to je, hacž
nasche mišchonšce, praji s mudrosčžu knjes Šamor;
to dyrhju prajicž: Amerikanarjo šo derje wušteja, roš-
šudžicž, šcho je dobre abo njedobre. Dofelž běchu
wot pucžowanja lačžni a mucžni, dha jenu bleschku
po druhej wututkach. To šylne wino pak šwoju
mōž nad nimi bórny pokasa. Sedyn po druhim
šo škurjeny do kōža lehnj a wschitzy tšjo po
khwili we hłubokim spanju ležachu. Wono je
njeměšte, kaš dokho šu taš leželi. Ale buncženje,
kotrež hišchče ženje šlyšcheli njeběchu, jich wu-
budži. Wě to schumjenje a bōrcženje pod šemju, ko-
trež dale bóle pschibjerasche, Knjes Michał bě junu
šlyšchal, so šo w zylych krajach hušto šemjerženja stana,
a so je psches to hižom wjele ludži w Amerizy žiwjenje
šhubilo. Nastrožany wōn s kōža škoczi a woła: Bože
dla, to je šemjerženje, zyhe měšto šapaduje, my šmy
šhubjeni, pōjče, so prjecž pschidžemy. Wschitzy tšjo
na to šwoje wacžoki s hrabnu a po šhodže dele běža.
Delkach w křēži jeneho wobstarneho knjesa, kiž tam
steji, a někotrych druhich postorcža, so čži po pomozy
wołaju, pschi tym šklenčžane durje rošražaj a s wul-
kim wołanjom na hašu khwataju. Šosceńžar, kiž tu

haru šlyšchi, dweju šwojich czornych šlužobnikow na
měšče sa tymi tšjom čžekanzami sčele, mēnjo, so
chžedžaj šo bjes šaplacženja šdalicž. Taj muraj pak
sa nimi s wulkim hawtowanjom honitaj a čži tšjo kaž
njemdri se šwojimi wacžotami po hašach dele čžekaja.
Běšce hižom wjecžor a latarnje běchu wschudžom sa-
šwēcžene, ale wschitzy tšjo, kaž bjes myšlow běžaj
a jenu jamu njerwidžaj, kotraž je na hašy pschi jeny
twarjenju s deskami pschikryta. Kaž do wjelcžese jamy
šo wschitzy tšjo dobri towaršchojo jedyn po druhim
do njeje šunjeja, so jim deski wołoko wuschow s wul-
kim wrjekotom sa nimi lētajaj. „K pomozhy, k pomozhy“,
wujesche knjes Michał, my šmy do šemjerženja panyli.
My w šemjerženju kōž bjerjemy, towaršchaj Basch
a Šamor šwiłitaj. Wulka šyła čžłowjekow šo
wołoko teje jamy šhromadžaj a napošledk jedyn poli-
žaj pschistupi, kotremuž taj czornaj šlužobnikaj po-
wjedaschtaj, so šu tucži tšjo němzy čžekali a so nješju
w hosceńžu šaplacžili. Šchož tež čži tšjo wobšy
němžy mēšchcženjo temu napscheczimo k šwojemu sa-
mōtwjenju prajachu, jim njebu wěrjene. Wje-wšcheho
šmiljenja buchd do jastwa tyknjeni, hdžěž šo wušpacž
a šebi rošpomnicž mōžachu, kaš mōže šo tola w
Amerizy zusemu čžłowjekej hič. To šyncženje, kotrež
běchu sa šemjerženje mēti, bě s teho pschihšto, so maja
w amerikańskich hosceńžach někajki čhinešski instrument,
kiž šo pod šemju k temu naložaj, hosčžow k wjecžeri
abo k wobjedu wołacž. Najšrudnišce pak sa tutych
lubnych němžow bě to, so dyrhjachu zyly džen šedžecž,
prjedy hacž buchd s jastwa pušchčženi. Wjes tym pak
woni wotewrjenje wustajenžy škombdžichu.

VI. Kaš šo knjesej Michałkej na wusta- jenžy dže.

Zako bě knjes Michał se šwojimi nowymi psche-
čželeni s jastwa pušchčženy, a jako bě s nimi w němškim
hosceńžu wobhydlenje namakal, woni šebi tu wulku
wustajenžy wobhladowachu. Šwarna ta bě, to dyr-
hjachu wušnacž. Šolo 40 akrow wulke, pschi wrotach
měšta Filadelfije ležaje, bě s wulkimi twarjenjemi po-
kryte. W nich běchu se wschčch kōžow a krajow

šveta tvorj a maščinj wustajene. To bē krašnosčj, na kotrejž šo našči tšjo saškžj mēščezjenjo doščj nabžiwacž njemōžachu. Tam bē šo lud wščitkich narodow semje šeschoł a to s Čhinejšteje a Japanjšteje tał derje kaž s Franžowšteje a Šendželšteje, šo bē wēcznje wšchudže wulka čžiščezjena.

Jedyn džen bē knjes Michal šam do teho twarjenja schoł, w kotrymž bēchu ratašste maščinj wustajene. Š nutrnosčju šebi tudy wšcho wobhladuje, jačo na dobo wulku haru jašklyšči. Wščitke durje a wrota twarjenja šo rucže šantnu. Wščitžy, kotšič tam šu, šo prašcheja, šcho ma to na šebi. Wōršy ša tym pšchindu, šo je woheń wudyrik. Wšcho je pošwētliene, toškty kur šo pšched wofnami nimo wala. Šszylne wołanje nastanje, žony a džēcži šchřeczja. Rōždy čže s twarjenja won, dofelž šo boji, šo budže tu pjeczeny. Ale wrota a durje woštanu twjerdže šantnjene. Žadyn wukhōd tam njeje. Amerikancjo šu wšcho šantnyli, dofelž šo boja, šo mōhli paduškč tu štkadnosčj natožičj a rubicj. W prēnim wofomiku šu šebi myšlili, šo je paduškny lud woheń šačōžik, šo by mōhl pšči tej harje prawje derje franjenja wuwješčj. Knjes Michal, šobu do teho twarjenja šantnjeny, je w najwjetškej hrošy. Dyrbjał šo tudy špalicj, prašcha šo wōn? Wōn bēha jow a tam, wōn šobu na wrota čžiščej, wōn woła, wōn plače, wōn ruzy šama, ale žana rada, žana pomož, žadyn wukhōd njeje! Dha wōn šo dohlada, šo w twarjenju nēkotre maščinj hačž k wjetškej došahaja. Wōn pošohodže horje škocži, šhrabnje nēkaški kruč želeša a rošbije šchleńčžany kryw. Pšches džeru wōn won šalēše a widži, šo šo niž w wustajenzy šamej, ale jej s napšhecža we wulkej drjewjanej kōlni pali. Pšlōmjenja šapaja, ale k šbožu je wētr na druhi bōf čžeri. Na tym krywje štejo šebi knjes Michal tu wēž wobhladuje a ša nim drušy wulēšaja, kotšič šo k šwojemu troščtej pšchēšwēdčja, šo žadyn štrach njeje. Jačo tam hiščče šteja, jedyn polizaj pšchindže, šo prašchejo, šcho je džeru do šchleńčžaneho krywa murashl a tu šchodou nacžinił. Wščitžy na knješa Michala poškašuja a tōn to njemōže přecj. Polizaj jeho na to ša šhornal pšchimnje a jeho dele nušuje, šo by jeho pšched šud wjedł. Dofelž bē dopošasane, šo je wōn

tōn kryw wobšchodžil a šo šchoda na 100 dollarow wofšchazowa, dha ničjo njepomhašche, hačž šo mēješche knjes Michal tute pjenješy šapłacžicj.

VII. Šcho knjes Michal wobšantnje a napošledk ščžini.

Šo tajkim šrudnym šhonjenju knjes Michal s wustajenzy do šwojeho hoščezža se špēšchnymi krocželimi šhwatašche. Puki šy tu w Amerizy krydnył, praji wōn pšči šebi, kaž ženje žane w šwojim žylym žiwjenju; wobšranjli šu tebe, kaž šo to w Šašstej ženje štačj njemōže; w štajnym štrachu žiwjenja tu šy a žadyn polizaj tu mērneho mēščezžana nješastupi; wysche teho šym wo wulki kruč šwojeho šamōženja pšchišchoł a hdyž tał dale pošūdže, dha žyle šhudy domoj pšchindu. W tajkich myšlach wōn do šwojeho hoščezža džēšche, tam šo woprašča, šcho je winoštj, šwōj macžōf a šwoje wēžy šebra a šo na želešnižu poda, šo by šo do New-Yorka pšchewješł. Wōn tał šhwatašche, šo na šwojich pšhecželow nječakašche, šo by tymaj božemje prajil, ale kaž honjeny šajaz s Ameriki čžekasche. W New-Yorku wōn jenož jenicžku nōž w nēmškim kšěžoru nožowasche a na parolōdži, kotraž na druhe ranje do Europty jēdžesche, šo domoj wješesche. Wokoło Žana bē hižom šašo w Pirnje a šo Bohu džatowasche, šo mōžesche tam w šwojim kožu šmērnje špacj. Ši! na tutu Ameriku, praji pšči šebi, a na tu republikanšku šwobodu. Žana dušcha mje ženje wjaz s mojeho lubeho wōtžneho kraja a s narodneho mēšta nješrydnje!

Rōždy wječor pał wōn w pirnjanskej pinžy šedži a šwōj šarancžł pije. Šeho šnacži a towaršchojo toko wokoło njeho šedža a hdyž šu wščitžy ščwomadženi, jedyn druhemu šchepnje: s mērom, knjes Michal Born čže wo šwojim pučžowanju do Ameriki pošwedacj.

Wudry mōže šo wjele prašhecj.

Pētrje, rjeknu jedyn džen Boničez macž k šwojemu hižom wobštarnemu nanaj: mōj čžemoj pał

tola po knjesa dochtora pòbłacz, so by k tebi pschischol a tebi nèschto dak; ty njejsy sa wjele njedzel žaneho praveho appetita k jèdži mèł, ty stonasz wo dnjo, kaž by czi pravje njebyło a sy bjes woczi blèdy a hubjeny, so so boju, ty mòhl skhoricz a mi wumrjecz. Ach maczi, njerycz mi tola wo žanym dochtorje; tòn tola nicžo njevè a mi pomhacz njemòže! Tak so Bonichez Pètr dotho wobarasche, po lètarja pòbłacz a bu s nim s kòždym tydženjom hórje. Wòn pè wschat so prjedy derje mèł a dobre žiwjenje wjedł, bèsche pak psches njeròdne hospodarstwo wo swoje samòjenje pschischol, so hinaf njeindžesche, hacž so dyt bjesche w gmejnje službu nòžneho wajchtarja na so wjacž. Napòsledk pak jemu macž žaneho mèra wjazdy njewostaji a duž jedyn džen lètarja k šebi sawoła, hdyž tòn runje nimo džesche. Tòn Pètra se wschej wustojnoicžu pscheytowasche, so by šhonik, šchto jemu

je pak hubjenje, rjeknu lètar, jow žyla wascha šhoroscz teži. Šdyž nòžny wotpoczink nimacze, dha to žadyn dživ njeje, so dele bjerjecze. Haj! haj! rjeknu Pètr, to by wschitko jara derje bylo, ale hlejczje knjeze, to je ta wèž, ja wschat šym wo wšy nòžny wajchtar a tak drje mi tola wasche lèkarstwo wjele pomhacz njebudze. Šnjes dochtor wsa šebi na to šwój klobuf a džesche šwój pucz, hnèwnje bòrczo, so s tutym našim ludom tola nicžo cžinicž njeje. Pètr pak sa nim hladajo k šwojej maczeri so šmèjizy rjeknu: šchtòž je jara mudry, tòn je pòł njemdry.

10.

Šsłowjanska wójna pscheczivo Turkam.

Šchtož bèsche psched lètom šbèžt to je nètk wójna. W Bòsniji a Herzegowinje je so to šapoczalo, so šu so šchescžijanizy wobydlerjo pscheczivo šwojim mohamedanskim cžwilowarjam šbèhnpli, nètk pak šu so wschizy Šsłowjenjo, kotsiž pod turkowskim knježestwom steja, šjenocžili, so bydju šebi tòn dolho nješeny spschah je schije šwalili. Mòže jim to šchto sa što wjacž. W europškej Turkowskej je Turkow 1¾ milliona dušchow, Šsłowjanow 6½ millionow, mohamedanskeje wèry šu 4 milliony, grichišto-katholškeje abo prawòšlawneje 10½ milliona! Njeje to šmèch a haniba, so šu tuczi mohamedanzhy Turkojo šmèli tejšto lèštotkow šchescžijanow cžwilowacz, pschesczežhacz a s nimi kaž se štotom šurowje šakhadžecz? Njedyrbi so to wjecžicz, so šu europišzy mòznarjo lèštotki s mèrom pschihladowali, kaš tutòn dživni a hruby moslemški narod šłowjanske narody je mòhl podtkòczowacz a na najhrošnišche, najžadlawišche waschnje wobknježicz? Nima kòždy lud, kòždy narod šwoje dobre prawo šebi žadacz, so mòhl po šwojej wèrje živy bycz a po šwojim waschnju šebi šwoje šakony dawacz a wèstu šwobodu wužiwacz? Njedyrbi kòždy wot naš, lubi cžitarjo, to tym šchescžijanškim a šłowjanskim bratram w raniškej Europje s wutrobu popšchecz, šchtož my w šrjedžnyh a wjecžornyh stro- nach tuteje Europje dawaw wužiwamy?

je, hacž jemu jèšč šlodži, hacž jeho hlòwa abo hewat nèschto boli. Pètr na wschitke praščenja štrute wotmolwojenja da, ale pschi wschèm so šmèjesche. Kaš dha je se španjom? woprašcha so tòn knjes; macže dha w nozy wotpoczink abo niž? Š tym wjele njeje, wotmolwi Pètr; hagle wokoło ranja mòžu špacž. To

Głajeże, czaß je pschischok, hdžež to wjazy njenbže w tutym poshlenim kucziku kšchesczjanskeje Europy, kaž je prjedy było, a tónz dyrbi bycz teho kniczomneho njenaturiskeho tyrantstwa, kotrež do mohamedanskeho błuda sapleczeny dżiwu lud wjedže. Prjecž s tutymi Turkami do Afrikskeje, hdžež woni kšrusheja. Wołmë-šacžt njech tudy w Europje jaßnemu kłónzu ewan-gelijona město wotstupi!

Tola paß hišcže taß daloto njeje. Prjedy budže hišcže wjele krowë pschelateje. Dosč teje šameje je hižom kłowjansku semju macžalo. S wobegu bokow šo se žalošnej šurowošcžu wojuje. Ale teje nadžije tola šny, šo budže, hdyž tež niz lëšsa a niz k lëtu, dha tola w bližšichim czaßu, ta nëtt nastata kłowjanska wójna s dobyczom kónowana. Njech tež, kaž praja, s teho w Europje bjes jeje wječhami pschekora nastanje, Turkowška ženje wjazy k mozam njepšchidžže: ta dyrbi panyčž a Šklowjenjo maja šwoje dobre prawo dostacž.

Wobhladajmy šebi jenož s krótkim tu žyku naležnosčž, kaß wona šo ma. Psched lëtom šym mam wupowjedaß, šo Šklowjenjo w Bosniji a w Herzegowinje šbëžt sapoczachy. Woni pschescžehanje šwojich cžwilowarjow dlëhe šnješcž njemóžachy. Čži paß cžim hrošnišcho a žadławšcho s nimi sathadžachy. Turkowžy wojazy, na nich wotpóšłani, palachy, rubjachy, wupuscžachy, mordowachy, šo we wschitkich druhich kłowjanskich provinczach teho kraja njespošojnosčž, hnëw a mjeršanje nasta. A jaßo šo na to wobcžežowachy, dha turkowške knježerstwo drje praji, šo temu wotpomha. Ale kajta bë to wotpomoz!

W Konstantinoplu cžinjachy kaž tón, kiž šo në-kajkeho njepšchecžela boji, a teho dla džiweho pša na njeho schcžuwa. Tajkich džiwinim pšam podobnych ludži paß Turkojo w šwojim kraju mējachy a hišcže maju. To šu taß mjenowani Baschibozukojo, në-kajki wojerški lud, kiž jara mašo šdy dostanje, a Čzerkešojjo afiški narod, kiž je junu s kaukasiškich horow, jaßo bëchu jich tam Rušojjo pschewinyli, wuczahnyli a w Turkowškej šwojeje mohamedanskeje wëry dla horje-wsaty. Tutych Baschibozukow a Čzerkešow turkowške knježerstwo, kaž pšow na Wolharow pusšcži. Wolharjo bëchu drje hižom dawno, kaž jich bratšja w

Bosniji a Herzegowinje njespošojni. Tola paß hišcže šebi šwažili njebëchu, šo pschecžimo Turkam wobrocžicž. Dha šo nëtt Čzerkešojjo na nich walichy, jim bje-wšcžeje winy jich wšy a mēšta spalichy, jim štót wu-rubichy, žony a holžy wonjecžescžachy abo wotwjedžechy, šo bychu je do schłowinstwa pschedali, schëdžimow a džëcži njekšmilnje morichy a nashóršche, najžadławšche hrošnosčže a šurowošcže w Wolharškej wuwjedžechy. Bë to džiwo, hdyž nëtt tež tudy šbëžt wudry? Nje-bëchu tučži wobohi Šklowjenjo nišowani ša brón pschi-macž, šo bychu šo po móžnosčži wobarali? Dokelž paß bëchu pornjjo šwojim njepšchecželam njemóžni, dha dyrbjachy wšy a mēšta wopusšcžicž a do hór zofacž. Dale šo powëšcže wo mordarškim pschescžehanju w Wolharškej rošpschescžerjachy, bóle lud cžëšasche; džël w bliskej Rumunškej, džël we šušodnej Šserbiji šwoje wukšowanje pytašche. Ša poshlenemi paß Čzerkešojjo honjachy a šo k mjesam Šserbije cžišcžachy, haj bëchu kšróbli dosčž, šame šerbške wšy a mēšta nad-panyčž. Wšičhe teho wulke turkowške wójšto na šerbške mjesy pschicžeže a turkowžy wojazy pschecžimo wšcžeje prawdže do šerbškich wšow a mēštow pschiu-džechy, žytkwoje wurubichy, mërnych wobnydlerjow nad-padžechy a wschitke te hrošnosčže wobëndžechy, kotrež bëchu šo wot Čzerkešow a Baschibozukow štake.

Nëtt bë czaß pschischok, šo Šserbjo wjazy s mër-rom wostacž njemóžachy. Dawno bëchu na to pschi-hotowani. Dokho bëchu šcžerpliwje pschihladowacž dyrbjeli; ale nëtt šo tež woni šbëžechy. Witana bë nam wschitkim ta powjescž, jaßo rëšasche: Šserbija je Turkom wójnu pschipowjedžila a šo s Čžornohór-zami šjenocžila, kotšž wot drugeho boka se šwojimi mužemi pschicžahnychy Turkam šo napschecžimo štaicž. Prëni julija 1876 bë tón džëñ, na kotrymž šerbške wójšto mjesy kraja pschekrocži a s wulkej horšiwoscžu wucžeže, požohnowane wot šwojeho archimandrita Michala a k kšróblëmu wojowanju napominane wot šwojeho wječha Milana Obrenowicža. W mjenje šwobody, prawa a kultury, praji tón w šwojim ma-nišešcže, tutu kłowlansku wójnu sapoczjinamy a Bóh budže s nami.

Wotpohladanje pschedženaka njeje, nadróbnje wschitke dotalne podëndženja w tutej wójnje rošpo-

wjedacz. To ho w Sserbskich Nowinach stanje, kotrež w kóždym cziśle najnowisze powjescze i tuteje wojny jara pefuje podawaju. Ale so wyschcze wschitkemu derje dorosymili, dha wón sa musne spósnaja, i krótkimi słowami na to a druge dopomnicž.

Sserbija je shtyrirožkaty krah kraja, ma 790 kwadratnych mil a nimale 1½ milliona wobydlerjow. Zeje njesy šu k poknozy wulka rěka Donawa, k wječoru rěka Drina, k pokoduju wěšte hory, k ranju rěka Timof. Byle šerbske

wójsko nimale 150,000 wojakow wopšchija. Wone hě pschi spoczátku do štyrjoch divizijow dželene. Zena divizija nimale 15,000 mužow šylna, kotruž Ranko Alimpicž kommandiruje, staji ho pschi rězy Drinje, so by Turkam, w Bošniji stejazyym pucž do Sserbije saraczala; druga divizija bu wot generala Zaha, kiž běšče šebi hižom došho w Sserbiji wo wudokonjenju wójska jako minister wojny prózu dawal, nawjedowana. Nimale 16000 mužow šylna hě ta pola rěki Morawy šestajena, so by Bošnjakam k pomozhy byla. Trecza divizija pod nawjedowanjom Leschanina na brjošy rěki

Timofa, 14000 mužow šylna, mješče pschecziwo Čzerkešam w Bolharskej štutkowacz. Šchwórtu pak, najšylnišchu, mjenujzy 37,000 mužow mješče Čžernjajem, ruski general, k pokonju pschecziwo Turkam wjesčž, kotšiz wokoto Mišcha stejachu. Tutón Čžernjajem hě i Rušowšteje pschichol, so by najwyschšče kommando na ho wšal. Hižom i teho, tak bėchu tute divizije postajene, je widžicž, so ho wschac pschi spoczátku wulke dobyčja docžakacz njedachu. Byle wójsko hě psches

mėru jara roždželene a njebė teho bla niz pschezo mőzne doščž, Turkow došpošnje porasycž, kotšiz i hromadami se wschėch stronow pschicžezechu. Tola pak je tak wjele wěšte, so šu Sserbjo mušzy wojowali, so drje šu jich Turkojo druhdy trochu šbili, ale jich ženje pschewinyli nješbu. Turkojo a Sserbjo šu ho jow a tam honili, w pošlenim cžajšu šu wokoto Algerinza a Deligrada krawne krejpscheczeja byle a pola rěki Morawy je jich na wobimaj bošomaj wjele

tyšaz panylo. Sserbjo pak hišchcze nješbu pschėhrali a Turkojo nješbu dobyli. Tak ta wėž nėt tudy šteji. —

Šepje šo Čžornohórzaz radžesche. Jedyn njewė, hacž staj Milan Obrenowicz a Nikita Petrowicz Nėgušch, wječch Čžornohory wěšty šlub bjes šobu šczynitoj, ale to je wěšte, so staj šo šryczaloj, so chzetaj se šjenoczennyi mozami šwojemu staremu njepscheczelej napschecziwo štupacz. Pschetož pschi spoczátku julija Nikita se šwojim wójskom hory šwojeho kraja wopuschczi a šo do Bošnije a Herzegowiny poda. Wón mješče pod šwojim kommandom nėhdže 10,000 wobronjennych

Čžernjajem.

čžakachu, šo i Turkami mēricž a šo nad nimi tych bjesbőžnych a hrosnych šurowoscžow dla wjeczičž, kotrež bėchu w Herzegowinje a w Bošniji wuwjedli a wo kotrychž bėchu wot tych powěšcze dostali, kotšiz bėchu pola nich w jich wyšoch horach psched Turkami kšowanku pytali a namakali. Čžornohórzzy šo do Herzegowiny i mozu cžišchcžachu a Turkow pola Wucžibola a Bilki šwichu a potom do twjerdžišny Trebinja šantnychu. Tehdy Muhtar-pascha Turkow nawjedo,

wasche a wot wschitkeje pomozu wotřesnjeny wjele pscheczitwo tħroblym Czornohórzam wustutkowacŷ nje-móžesche, kotřiz jeho husto doščz sbichu a jemu tež twjerdžisnu Medun wotdobychu, kotraž dyrbjesche ho jim se wschēm, sčtož w njej bēsche poddacŷ. Zim tam tójsčto turskowskeho wójska, něsčto kanonow a brubeje brónje do ruki pany a woni potom Muktarpaschu dale a bole czisčjaczachu.

Czornohórzcy jara derje tšēleja a dokelž jich kraj najbóle s horow a skalniščezow wobsteji, dha ho njeboja, po najnahliščich a najstrašniščich skalach wokoło kasyčž a s nich na nje-pscheczelow njejabzy nadpady czinicž. W prjedawšich czasach woni žadyn pardon njedawachu, ale tež žadyn njebjerjechu, to rēka, woni, hdyž bē trjeba, tak dołho wojowachu, doniž nje-pscheczela morichu abo jich tón mori; woni žaneho nje-pscheczela jateho njebjerjechu, ale pať tež radšcho wumrjechu, hacž ho sajecz dachu. Sich najstrašnišche wojowanje je to, hdyž s jataganom w ruzy na nje-pscheczela džeja. Jatagan je krótki, na sčhity wulki nóž podobny tešak, kotryž maja ja paš tyknjeny, a wón ho husto wot nana na šyna a šynašyna pscheherbuje. Sdyž Czornohórzcy s jataganom na Turkow pschicžerja, dha tych najhusečischo strašna bojosečž sapschinnje, dokelž njewjedža, tak bychu ho psched tajkej brónju dowobaracz móhli. Turkojo teho dla, jeli wulka pschemóz na jich stronje njeje, w tajkim padže psched Czornohórzami czēkaja, sčtož pať ho jenož kóždy czas njechodži. Tak je ho jim tež w tutej wójnje w tajkim nastupanju něfotry króczž žakobnje seščto. Na jenyu wojowanju wobdžēlichu ho tež gardištojo czornohórskeho wjetča Mikity, kotřiz wot teho, so w prjedawšich czasch na mēžy panowme pjero noschachu, pjerjanzu rēkaju. Ssu to tħrobli a njebojastni wojazy, kotřiz wošebje s jataganom derje wobkħadžečž wjedža. Woni šu lētša w něfotrych sražēnjach, kotrež s nje-pscheczēlemi mējachu, s jataganom wjele Turkam pučž s tuteho žiwjenja pokasali, a je pschede wschitkim pjerjanz Nowak po wschēm kraju snaty, kotryž je w jenej jenicžkej bitwje, kotraž ho w mēšazu juliju mējesche, wošomnacžim Turkam hłowu wotcžak a šam jenož lohke rany dostať.

Šyle wojowanje, kotrež je ho nětko na wójnu

rosschērisko, je, kaž prajachmy, je wscheho šapoczatka s teho nastalo, so tójsčto kšesčezijanow w Bošniji a Herzegowinje postanu a ho s brónju w ruzy pscheczitwo šwojim turskowskim pscheczēharjam wobrocžichu. Woni šebi hjes šwojimi towaršchemi tych ša šwojich nawjedowarjow wustwolichu, kotřiz ho na wójnmwje-dženje najlēpje wustejachu. We wójskich nowinach ho wošebje Lubobratičž, Befo Pawłowičž, romsko-katholski duchowuy Musičž a hewak tež grichistokatholski archimandrit abo klošterfski abt Ducičž husto doščž mjenowachu.

Europiste wulkomóžnarstwa šu w pošlēsčim czasch na turskowskeho sultana to žadanje stajili, so by wón šwojim kšesčezijanskim poddanam te šame prawa dať, kotrež mohamedanscy wužiwaja. A jeli wón to w tej mērje njesčžini, kaž je to mšne, dha jemu Rušowšta najškerje bóršy wójnu pschicpowedži.

Wostaj bura na pokoj!

Holancki burik bē na žnjencki hermant do wēšta pschijēt a na wikach prēnju nowu rozku, kotruž bēšche doma wumkōczik, sa schwarny pjenješ pschedač. Wōn myšlesche ſebi teho dla nēkajku dobrotu ſczinicz. Guſto bē wōn ſklyſchał, ſo ſo w mēscze bajerſke piwo pschedawa a ſo je tuniſche, dnyžli bleſcha wina a ſo teſz wubernje ſkōdži. Karanczł tajteho piwa chyzſche ſebi wōn dženſa popſchecz. Po haſy khodžo ſo na jene dobo dohlada, ſo nawoſna tamniſcheho wulkeho hoſczeniza ſ bēkymi piſmickami napiſane ſteji: bajerſke piwo. Sow namtaſch, ſchtož pytaſch, praji pschi ſebi a ſtupi dō iſtwy. Ale kał ſo ſtroži, hdyž tu lutyh woſebnyh knježich widži, kotyž pschi bliđkach ſedža a ſwoje karanczki psched ſobu ſtejo maja. Dolež je w ſwojej niz woſebnej holanſkej ſutni pschichoł, ſo

pschi prēdku khētro hanibuje a boji ſo ſynycz. Wjes tym ſo nēkajke prōsne wēsto pyta, pincznik k njemu

pschiskočži, ſo jeha praſchejo, ſchto tu chze. Karanczł bajerſkeho, wōn khroble wotmolwi a ſo k bliđu ſynje, ſa kotrunyž wjele woſebnyh hoſczow ſedži. Pincznik czini, jačo by jemu durje poſaſacz a wobaracz chyzł, tudy pschewmacz. Burik pał pschi ſebi myſli, njeſym ſklyſchał, ſo je bajerſke piwo jenož ſa knježich warjene, a moje pjenjeſy teſz žane drobne czjopny njeſku. Jemu dołho traje, hač ſo jemu tōn poža-dany karanczł pschinjeſe. Duž ſebi pomafku ſ dnyſafa wuczehnje a kručy po kručy wotkrawſchi, ſebi ju derje ſkōdžecz dawa. Wōn ſo teſz w tym molicz njeda, hač runje druſy hoſczo ſe ſmēſtotanjom na njeho pohladuja. Napoſledk jemu pincznik to poža-dane picze pschinjeſe. Tōn ſebi pał myſli: twoju pomafku, buriko, chzu tebi pschewelicz. Wōn pschi nim ſtejo wōſtanye a jemu klubu ryczi. Sa jeha boranami, wolami, czelatami ſo ſe ſmēſchynymi ryczemi praſchejo, ſo wobhonjuje, hač burik ſ konjemi abo ſ pſykami abo drje ſ wōſłami ſwoje pola wob-džela a teho runja. Dolež ma pincznik dobrn hubu a khētro wōtſje ryczi, dha jemu wſchitzy hoſczo pschi-poſtuchaja a ſo pschi jeho loſnyh ryczach ſmēja. Burik pał žane ſkowczko njepraji. S mērom wōn ſwoju pomafku jē a ſebi ſwoje piwo derje ſkōdžicz da. Žakož je ſ tym hotowy a je teſz ſapłaczik, praſcha ſo tał wōtſje, ſo dyrba to wſchitzy ſklyſchecz: mōj ſyno, dolež ſy tał jara mudry a ſo tał wjele praſchecz wēſch, dha chzu ſo tebe teſz nēſchto wopraſchecz; praj mi tola, hdyže ma wōſkoł ſwoje hneſdo? Wōſkoł a hneſdo? wotmolwi pincznik trochu njewēſty, ſchto burik ſ tym ſechze — to ja njewēm! Dha chzu tebi to prajicz, rjekny burik ſa ſwojim klobukom pschima-jo: hdyž ty jutſje rano ſ koža ſtanjeſch, dha ſady ſo pohladaj a ty ſmējaſch to hneſdo zyle czopke psched ſobu! W Wože mje — a nicžo ſa ſto.

Wulke ſmjecze na to bjeſ hoſczemi naſta. Pincznik pał burikowy prōſny karanczł ſhrabny a do kuta ſlecza, ſo hanibujo! — Nawukn pał ſ teho, ſo ſ burikom, hdyž karanczł bajerſkeho piwe, žane žorhy mēcz njeſmēſch.